

OBSAH — ENHAVO:

1907 ČERVEN, ČERVENEC — JUNIO, JULIO. I. 6., 7.

TRA MONDO

★ ESPERANTO ★

LA BELGA SONORILO

JUNA ESPERANTISTO

ESPERANTO

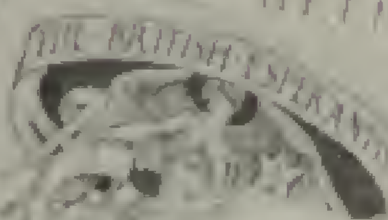

FOTO-REVUO

ESPERANTISTEN

SOCIA REVUO

LUMO

LA REVUO

Rusianda Esperantisto

Internacia Scienca Revuo

La Pioniro

The Esperantist

Esperanto Journal

POLA ESPERANTISTO

L'AMERIKA ESPERANTISTO

LA SUNO HISPANA

L'ESPERANTISTE

1887 - 1907

PERIODA LITERATURO DE ESPERANTO.

(Klarigaj vortoj al nia ilustrajo.)

Eldonon de unua esperanta gazeto ni ŝuldas al energia laboro de lerta propagandisto Einstein, aŭtoro de germana lernolibro esperanta kaj de bonega broŝuro, per kiuj li sukcesis konverti al nia ideo la tutan volapükistan klubon en Nürnberg. Prezidanto de tiu ĉi societo, Ch. Schmidt, fondis en jaro 1889 la monatan gazeton por amikoj de la lingvo Esperanto, nomitan „La Esperantisto“, kies ĉefa kunlaboranto estis dr. Zamenhof. La gazeto presata en Germanujo kaj direktata dum la lasta tempo de aŭtoro de la lingvo mem, estis redaktata unue en lingvoj germana kaj Esperanto, poste nur en tiu ĉi lasta. Kiam la eminenta verkisto Tolstoj verkis artikolojn en tiu gazeto, la rusa cenzuro malpermesis ĝian eniron en Rusujon (oni scias ja, ke propagandado de novaj ideoj estas en tiu lando tre malhelpata), kaj per tio estis kaŭzita duonjara interrompo en la regula eldonado de „La Esperantisto“, ĉar du trionoj de la legantoj loĝis en Rusujo. Tial ĝi rifuĝis en Svedujon kaj reaperis tie sub nomo „Lingvo Internacia“ en la komenco de jaro 1896.

La ses jarkolektoj de „La Esperantisto“ enhavas majstran studajon pri Volapük komparita kun Esperanto (de dr. Zamenhof), respondojn al la amikoj — klarigojn utilajn al ĉiuj novaj adeptoj, anoncojn pri novaj aliĝoj, beletristikon, gramatikajn feliojn kaj bibliografion. Dum tiuj ĉi unuaj jaroj gajnis Esperanto la plej malnovajn propagandistojn, apostolojn dissemitajn en ĉiuj landoj. Ilia laboro montriĝas en la diversaj naciaj lernolibroj kaj jurnaloj kaj en fondado de novaj centroj esperantistaj. Estus certe superflue paroli ĉi tie pri la grandega signifo de la unua esperanta gazeto kaj pri la evidenta bezono de hodiaŭaj ligiloj internaciaj, kiuj fariĝas ne sole legajo propaganda sed ankaŭ amuza kaj instrua! Se la nombro de gazetoj propagandaj dependas de intereso pri Esperanto ĉe tiu aŭ alia nacio, kreskas la nombro de specialistaj, en Esperanto skribitaj revuoj laŭ absoluta nombro de la Esperantistoj en la tuta mondo. Ni ĝojus vidi, ke ĉiu nacio posedu baldaŭ sian propagandan organon, kiu sola, uzante ankaŭ la nacian lingvon, povas efiki kiel komprenebla perioda propagandilo inter la neesperantistoj.

Ni donas tie ĉi revuon de niaj plej gravaj internaciaj organoj esperantaj: detalajojn pri iliaj redakcioj vidu sur 16-a paĝo de nia gazeto.

„Lingvo Internacia“, centra organo de la „Esperantistoj“, eldonata nun de la „Presa Esperantista Societo“ en Paris, estas nia plej malnova revuo. Antaŭ 12 jaroj ĝi komencis eliradi en

Svedujo, eldonata de Esp. Klubo en Upsala sub redaktado de s-o Paul Nylén: de la jaro 1903 ĝi enhavas literaturan Aldonon (16-paĝan) en kiu eliras interesaj rakontoj originalaj aŭ tradukitaj. La gazeto mem prezentas en ĉiu numero (48 pĝ.) legajon la plej diversan: nelongajn artikolojn amuzajn kaj instruajn, miksajon, la plej novajn raportojn pri nia movado en ĉiuj landoj, bibliografion, revuon de esperantaj revuoj, cirkulerojn, problemojn k. t. p. La gazeto prezentas sufiĉe da materialo por esperantista statistiko, ĉar, notante en ĉiuj ĝis nun aperintaj 162 kajeroj la plej rimarkindajn okazajojn, ĝi fariĝas spegulo de niaj propagandaj laboroj, tre valora por historio de n i a helpa lingvo kaj de arta lingvo entute. El nunjaraj artikoloj ni citas: La insulo Capri (G. Kolowrat), Wagner: Energio kaj Espero (trad. Sam. Meyer), Deveno de Faust (el rusa lingvo tradukis Vs. Lojko), Filemon kaj Baŭcis (trad. Dr. Vallienne), Malnova japana rakonto, La ŝtonoj, kiuj falas el la ĉielo (M. Finot), Korolenko: Akceptita infano (trad. Kabanov). La literatura aldono enhavas belan kolekton da verketoj, el kiuj estas multaj eldonitaj ankaŭ memstare: aldono al unua numero de tiu ĉi jaro enhavis tre amuzan rakonton de A. Kofman, kiu skurĝas per originalaj spritajoj la pasion de kelkaj niaj gazetoj koncerne t r o a n evitadon de religiaj aŭ politikaj artikoloj. N-oj 2—6: Du biletoj. Akvo dormanta.

Komparante hodiaŭ la belvidajn kajerojn kun la modestaj kelkfoliaj kajeretoj eldonitaj antaŭ 12 jaroj sub la sama titolo, ni nepre devas konstati la grandegan diferencon inter la tiama kaj nuna stato de Esperanto. La unuaj eldonajoj, ludintaj rolon de sola perioda gazeto esperanta fariĝis j a m h o d i a ŭ — muzeajo, historia dokumento preskaŭ neaĉetebla, konservata sur honora loko en bibliotekoj de tiuj feliĉuloj, kiuj ĝin posedas.

Ĉion ŝanĝis la tempo kaj la cirkonstancoj: la unua gazeto havas jam kolegojn internaciajn kaj naciajn, ĝia redakcio pligrandiĝis, sed — la lingvo uzata tamen estas ĉiam la sama, netuŝita kaj netuŝebla!

„T r a l a M o n d o", tutmonda ilustrata revuo esperantista. Nia redakcio jus ricevis la 12-an numeron de nia „familia jurnalo", kiun ĝi bonvenas tiom pli plezure, ĉar ĝi anoncas per speciala „Bohema aldono", ke la unua numero de la tria jarkolekto enhavos longan raporton kun ilustrajoj pri la sokol'aj festoj de Praha. T. l. M., finante la duan jaron, gajnis per sia interesa enhavo plej multe da simpatio inter Esperantistoj, ĉar ĝi superas multajn naciajn gazetojn koncerne riĉecon kaj diversecon de la enhavo; ĉiu jarkolekto, enhavanta sur du centoj da paĝoj pli multe ol 300 ilustrajojn, formas allogan volumon, plenan da interesaj novajoj. La redakcio, komunikante kun verkistoj el 30 diversaj landoj,

liveras al sia legantaro ĉiam novajojn: eĉ virinoj kaj infanoj trovas „sian“ paĝon en ĉiu numero.

La nuna jarkolekto enhavas multajn por ni tute novajn sciigojn el Japanujo, Ĥinujo, Ameriko kaj Afriko. La lastan tempon malfermis la redakcio enketon pri edukado: dokumentoj kaj respondoj alvenintaj el 15 diversaj landoj estis riĉa materialo por detala raporto, kiu bone montras la p r a k t i k a n aplikon de Esperanto. Ni altiras ankaŭ atenton al numeroj postkongresaj, kiuj, estante ornamitaj per multaj „esperantistaj fotografaĵoj“, plej ofte estas postulataj.

La revuo publikiĝas detalajn artikolojn pri sporto, teatro, mondaj novajoj, komerco kaj industrio, arto kaj sciencoj, militistaro kaj maristaro, geografio kaj turismo, politiko kaj literatura vivo, modo, k. t. p. Krom supreciitaj artikoloj pri edukado kaj pri la kongresoj ni trovas notindaj ankoraŭ la jenajn: Rembrandt. Vereŝĉagin. Shakespeare. Urbo renaskiĝanta — Rio de Janeiro. Vilaĝana movado en Gurujo. La Rochelle. Tra Mez-Afriko. Oazoj. La „runoj“ kaj runaj rakontoj. Edinburgh. Aix-les-Bains. Kristnasko en Svedujo. K r i s t n a s k o ĉ e l a B o h e m o j. Knabina vivado en Japanujo. Harakiri — karakteriza japana kutimo. La bulgara vilaĝa edziĝo. Tarantelo — napola danco. Glavdanco skotlanda. La morto de la regna Dumo. Islanda parlamento. Telegrafio kaj telefonio senfadenaj. La telefotografio. Transkondukantaj pontoj. Aerveturado. Kreskajoj artefaritaj. Fotografado de la parolo. Internacia kurado de aŭtomobiloj. Ludo de la „Peloto“.

„L a R e v u o“, internacia monata literatura gazeto kun la konstanta kunlaborado de Dr. L. L. Zamenhof. — Ĝis nun elirintaj dekunu numeroj de tiu ĉi gazeto alportis jam al esperanta afero multon. Specialan rekomendon meritas la Revuo pro artikoloj verkataj de aŭtoro de Esperanto mem, trovatajn en ĉiu numero, ĉar oni povas el tiuj ĉi tekstoj ĉiam ĉerpi bonajn instruojn pri lingvaj demandoj, kiujn ni ŝatas pli multe ol senfinajn gramati ajn diskutojn teoriajn. Kelkaj numeroj enhavas „Respondojn“ de dr. Zamenhof je demandoj adresataj al redakcio, kiuj estas interesaj por ĉiuj legantoj, ĉar ili estas por ni konsiloj la plej sekvindaj.

La redakcio eldonas Bibliotekon sub nomo „Kolekto de la Revuo“, en kiu eliras represajoj de rimarkindaj artikoloj (La Revizoro, La Rabistoj, La Predikanto, tradukitaj de dr. Zamenhof), lernolibroj konformaj al la „Fundamento“ kaj al la konsiloj donitaj en la multvaloraj „Respondoj“ kaj fine pli ampleksaj novaj literaturaj verkoj de niaj plej bonaj aŭtoroj.

Niaj legantoj memoras, ke tiu ĉi revuo ankaŭ malfermis en sia unua numero literaturan konkurson kun premioj po 200, 100 kaj 50 frankoj. Ĝi ricevis 27 manuskriptojn, el kiuj elektis la

jugantaro (S-oj rektoro Boirac, prezidanto de la Lingva Komitato, Dr. Bein (Kabe), la lerta tradukinto de tiom da belaj verkoj kaj D. H. Lambert, tradukanto de Shakespeare) jenajn verkojn: La filino de la feinoj (1-a premio), La kristofiguro en la lumo (2-a), La kristnaska nokto (3-a). La nomoj de aŭtoroj estos konigitaj nur en Cambridge dum la solena disdonado de la premioj: la verkoj estos enpresitaj en septembra numero.

En siaj ĝis nun elirintaj kajeroj enhavas la Revuo kelkajn speciale citindajn artikolojn: La mortigistoj de Stradella (F. de Ménil). Vizito de franca universitata Esperantisto al la britaj Esperantistoj (E. Boirac). Raportoj pri la dua universala kongreso esperantista. Loko de pilgrimo kaj mirakloj en Grekujo (Ch. Lambert). Kastelo de Krakalvento (s-ino Vallienne). Agrara leĝdonado en Nova Zelando (N. Kabanov). Ŝĉedrin-Saltikov: Kristnaska fabelo (el rusa lingvo trad. N. Kabanov). Kelkaj festkutimoj en Belgujo (Dr. R. van Meckebeke). E. A. Poe: Puto kaj pendolo (el angla teksto trad. R. C. Bourcard). Sakuntala kaj hinda teatro (Ch. Lambert). H. G. Wells: La magia butiko (el angla lingvo trad. Raoul Bricard). Machado de Assis: Vivi (el portugala lingvo trad. R. F. Geyer). J. Vazov: En la ĝardeno de la muzoj (el bulgara lingvo trad. G. Atanasov). Th. Strom: Imenlago (el germana lingvo trad. Alfred Bader). Hjalmar Höglund: Antaŭvespero de Valborga nokto (el sveda lingvo trad. Einar Lindkvist). M. Gorkij: La Ventegbirdo. La Falko (el rusa lingvo trad. N. Kabanov). Morto kaj vivo (N. Kolowrat). G. A. Becquer: Kredu al Dio (el hispana lingvo trad. V. Inglada). Faŭsto kaj Grenjo (K. Zacherl). F. Pujula-Valjes: Aŭtunaj Ventoj; La Pipamanto; Senhejmulo: Okaza artisto (teatraj ludoj originalaj). — Bibliografiaj recenzajoj kaj tutmonda kroniko okupas la lastajn foliojn de ĉiu 48-paĝa kajero.

„Internacia Scienca Revuo“, oficiala monata organo de la Int. Scienca Oficejo Esperantista estas eldonata kun alta patronado de: Dr. Zamenhof, aŭtoro de Esperanto, la franca societo de fiziko, la internacia societo de elektristoj kaj de profesoroj: Adelsköld, membro de la Scienca akademio en Stockholm, Appel, dekano de la scienca fakultato en Paris kaj membro de la Instituto, d'Arsonval, prof. en le „Collège de France“ kaj membro de la Franca Instituto, Baudoin de Courtenay, prof. en Peterburga Universitato kaj membro de scienca akademio en Kraków, † Berthelot, membro de la Franca akademio kaj ĉiama sekretario de la scienca akademio en Paris, L. M. Princo Rolando Bonaparte, Bouchard, prof. en Medicina Fakultato de Paris, membro de la Franca Instituto, Becquerel, membro de la Franca Instituto, † Brouardel membro de la Franca Instituto, honora dekano

de la Medicina Fakultato en Paris, H. Deslandres, astronomiisto, membro de la Franca Instituto, Förster, prof. de Astronomio en la Berlina Universitato, Haller, prof. en Scienca Fakultato de Paris kaj membro de la Franca Instituto, M. Mourlon, direktoro de la Belga geologia Kartoficejo, membro de la Belga Scienca Akademio, H. Poincaré, prof. en la Scienca Fakultato, membro de la Franca Instituto, Ramsay, prof. en la Universitata kolegio, membro de la Londona Reĝa Societo, Generalo Sebert, membro de la Franca Instituto.

Apero de J. S. R. estas tre signifa pruvo de niaj progresoj, ĉar ĝi montras per sia praktika kaj scienca karaktero kaj per la granda merito de sia patronaro, ke Esperanto enpenetris en la vicojn de scienculoj, ke ĝi vivas kaj kreskas. La Revuo (fondita en 1904) estis redaktata plej frue de P. Fruictier en Paris, nun eldonas ĝin la Scienca Oficejo en Genève. Ĝi liveras al scienculoj la bezonatajn specialajn vortojn, modelajn sciencajn tekstojn, tradukojn aŭ analizojn de la plej gravaj kaj interesaj verkoj sciencaj, aperantaj en la mondo.

En siaj 43 ĝis hodiaŭ eldonitaj numeroj enhavas la Revuo tiom da materialo, ke eĉ kelkpaĝa raporto pri ĝiaj artikoloj ne sufiĉus, por ke la legantoj povu fari al si proksimuman juĝon pri tiu ĉi multsignifa eldonaĵo.

Speciale rimarkindaj originalaj artikoloj estas la jenaj: (I.) La fotografa rivelado. Projekto de kemia nomaro esperanta. Nuna stato de l'aviado. Densigo kaj heligo de la negativaj kliŝoj fotografaj. Estonto de la lumigo elektra. Fotografado kun koloroj. Legebleco de la literoj. Universala desegnilo. La konsisto de fotografarto. Pri la teorio de l'jonoj. La Belga Geologia Oficejo. Pri la problemo de helpa lingvo. Stereoskopio sen stereoskopo. Ordo de la sunaj kaj lunaj mallumiĝoj. (II.) Nova elementa geometrio. La timo al la morto. Spiritismo antaŭ Scienco. Pri centra Afriko. La metaligitaj monumentoj en Franca Britujo. Pri la patologia heredeco. La purigado de l'greno. Pri la epidemia meningo-encefalito. Skizoj de Baku. Antiseptiko fizika. Internajaj translokiĝoj. La pramboategoj. Pri la kuracado per varmo (Komunikajo farita en Esperanto ĉe la Unua Internacia Kongreso de Fizioterapio en Liège 1905 de Dr. E. Krikortz). Matematika terminaro kaj krestomatio. Pri unu provo de marista terminaro. (III.) Lasta parolado pri Esperanto. La eltrovo de elektro-dinamo de Gramme. Kantado kaj tuberklozo. Pri la homa radiado. Antaŭhistoria gramatikisto. Pri la evakuado de rusaj malsanuloj en la lasta milito. Notoj pri dezerto. Pri la klostrofobio. La oficiala observado de vaporaparatoj lokitaj sur vaporŝipoj en Franclando. La Kalendaro. La subteraj rifuĝejoj de Naours. Agronomia profitkalkulado. Notoj

pri la humerano. Skribmaŝino. Ĉu Esperanto estas romana? Deveno kaj evolucio de universo. La heredeco de la akiritaj signoj. La ĥina manĝo. Publikaj lernejoj en Manitoba. (IV.) Diversa deveno de la tertremo. Pri surfacoj duonradaj, konusfokusaj. Pri la uzebleco de la fortoj de l' homo. Evolucio de la religia ideo. Bibliografio internacia. Universala kalendaro. Projekto pri internacia monsistemo. Laciĝo en la marŝado. Deveno de degenerantaj familioj. Pri la konsisto de la atomo kaj la leĝo de Coulomb.

Krom tiuj ĉi studajoj alportas la Revuo multajn malpli longajn notojn originalajn kaj tradukitajn el scienca literaturo de ĉiuj lingvoj. Ni opinias, ke niaj legantoj vidas klare taŭ citata titolaro la ĉiuflankan uzebleeon de Esperanto.

Raportinte pli detale pri la kvar plej gravaj revuoj, kiujn ni kuraĝas nomi „reprezentantoj de perioda literaturo esperanta“ ni ne povas mutiĝi, pensante pri la ceteraj gazetoj servantaj por celoj specialaj (Juna Esperantisto, Foto-Revuo, Espero Katolika, Espero Pacifista, Int. Socia Revuo, Esp. Ligilo por blinduloj, Juna Esperantisto, Esperanto-organo de esp. konsuloj) kaj por la nacia propagando. Pri tiuj ĉi ni parolos en iu el niaj venontaj numeroj, malfermonte por ĉiuj pli gravaj, aperontaj artikoloj rubrikon Revuo de Revuoj.

BOHEMA UNIO ESPERANTISTA.

Laboro, komencita antaŭ kelkaj semajnoj kaj subtenata de ĉiuj bohemaj societoj esperantistaj, ekmontras jam pozitivan rezultaton: laŭ leteroj ricevitaj kaj laŭ decidoj de prepara kunveno de bohemaj Esperantistoj (en Praha 30. VI.) ni vidas, ke la proponita Unio nepre efektiviĝos. Fundamento por plua laboro estas certe la decido de societoj reprezentotaj, kiu estis difinita kaj pri kiu oni laboris en la suprenomita prepara kunveno:

1. Membro de B. U. E. povas fariĝi sole klubo (societo) de bohemaj Esperantistoj.

2. Ĉiu reprezentata klubo nomu delegiton (aŭ delegitojn); komitato estu nemultenombra.

3. Estu organizitaj (ĉiujaraj) bohemaj kongresoj.

4. Elspezoj de B. U. E. estu kompensataj unuavice per negrandaj kotizajoj, kiujn la kluboj pagos por ĉiu sia membro.

5. Ĉiuj kluboj estu reciproke nedependaj.

Tio ĉi komprenebl ne difinas ankoraŭ la l a b o r o n de la Unio, sed ĝi montras la principojn, per kiuj devas direktiĝi la elektita trimembra komitato, laboranta pri la regularo prezentota al ĝenerala fondanta kunveno. Por ke ĉiuj bohemaj societoj esp., nun ekzistantaj, povu direkte rilati kun tiu ĉi prepara komitato.

estas konsilinde, ke ĉiu el ili elektu plej baldaŭ sian reprezentanton, al kiu estus ĉiuj sciigoj sendataj. (La personoj, nun elektataj, ne estas nomataj definitivaj komitatanoj aŭ definitivaj reprezentantoj).

La nomitaj decidoj de bohemaj societoj esperantistaj direktos same ankaŭ ilian oficialan organon: „Časopis Českých Esperantistů“; pro tiu kaŭzo ni ne enmetos proponojn, kies akcepto kondiĉas forigon de iu el nomitaj kvin fundamentaj decidoj. Ni ne publikigos plu leterojn alsenditajn de s-oj: B. P. Bšk. kaj S. K.; ili ne povas esti ĉi tie diskutataj, ĉar ili traktas per samaj vortoj pri unu komuna temo, malkonforma al la decidoj de societoj, kiuj ĝin por ĉiam malaprobis.

En la prepara kaj ankaŭ en la privataj kunvenoj oni traktis pri laboroj de la Unio. Unuvoĉe estis akceptita propono donita de *-ld.* kiu koncernas starigon de rondiranta dokumentaro (vidu Ĉ. Ĉ. E. n-on 5.). Nia redakcio, trovante la efektivigon de tiu ĉi propono grava por la propagando, preparas jam nun tian dokumentaron, kiun oni povos prunte ricevi tuj post la libertempo. Kiam ekfunkcios komitato de la Unio, ni transdonos je ĝia zorgo la kolektitan materialon, kiu estos dume farinta grandan servon.

Kelkaj malnovaj samideanoj kaj propagandistoj rekomendis, ke Unio eldonadu malkarajn bohemajn propagandilojn, kiuj povus esti eĉ senpage disdonataj al partoprenantoj de paroladoj pri Esperanto, al vizitantoj de esp. ekspozicioj k. t. p. Unu tia presaĵo povus esti ankaŭ donata senpage al ĉiuj membroj de esp. societoj bohemaj, ĉar plimulto da ili ne abonas kaj ne volas aboni iun ajn gazeton esperantan. Per la senpaga bohema folio, elironta ekzemple dufoje ĉiujare, estus instruataj pri la lastaj sukcesoj de Esperanto ankaŭ tiuj membroj, kiuj legas nur tre malmulte (aŭ neniom) en niaj hodiaŭaj revuoj.

Redakcio de Ĉ. Ĉ. E. ankaŭ ĉi tie volas helpi laŭ sia povo; ni scias plej bone, ke estas neeble trudi al membroj de iu societo esperantista devigan abonadon al iu nia jurnalo (precipe, se la ricevado de nedezirata kaj nelegata gazeto estas akompanata de pliialtigo de membra kotizaĵo!). Sed por tamen doni al tiuj ĉi membroj eblon informiĝi pri la stato de Esperanto, ni presigos specialan „Aldonon“ al nia gazeto, kiun ni sendos senpage al ĉiuj bohemaj societoj kun rekomendo, ke ili disdonu ĝin ankaŭ senpage al ĉiuj siaj membroj. Tial ni decidis malfermi la literaturan konkurson, kiu devas alporti al bohema esperantistaro la plej novan presaĵon propagandan kaj informantan. Ankaŭ tiun ĉi laboron ni kondukos ĝis tempo, kiam la Unio estos fondita; tiam ni donos la Aldonon je ĝia dispono, sed ankaŭ kun rekomendo, ke ĝi restu senpaga propagandilo enhavanta nur la plej novajn scii-

gojn pri la tutmonda movado esperantista. Per tiu ago, ni opinias, ni kontentigos ankaŭ s-on *J.*, kiu deziras, ke ĉiu membro de reprezentata klubo kaj ankaŭ ĉiu bohema esperantisto povu posedi la plej malkaran propagandan folion.

J. F. K., kiu juĝas la fondon de Unio tre grava, rekomendas, ke oni ne altigu pro elspezoj de Unio la jaran membran kotizajon. Li atentigas pri la unuiĝo de instruistoj: en ĉiuj grupoj estas pagata la sama kotizajo, el kiu sendas la grupoj po sumoj, proporciaj al nombro de siaj membroj, en kason de sia Asocio. Li tute prave proponas similan solvon de financa demando de la Unio. La grupoj de „Esperantista Klubo en Praha" fariĝos memstaraj kluboj kaj estos helpata fondado de novaj kluboj. Ĉiu klubo sendos por ĉiu sia membro 50 hel. al kasisto de Unio. Se la afero estos tiel aranĝita, estos garantiita la enspezo de Unio.

J. J.: Por uzi Esperanton en vivo praktika, estas bone, ke estu nomita en ĉiu pli vigla industria urbo reprezentanto, kiu sciigus la komitaton de Unio pri loka movado, kaj kiu estus samtempe konsulo esperanta.

M. V.: Mi supozas, ke ĉiuj bohemaj societoj esperantistaj nepre partoprenos en la Unio, kiu ne fariĝos nova societo de izolitaj samideanoj, konkuranta kun la kluboj mem, sed unuiĝo pli grava kaj pli alta, unuiĝo de kluboj. Por direktado de la Unio oni elektu trimembran komitaton (prezidanton, sekretarion, kasiston), kiu estus helpata de delegitaro: ĉiu klubo elektu du membrojn (almenaŭ unu el ili estu komitatano), kiuj voĉdonus en ĝia nomo. Oni vidas, ke ĉiuj kluboj, havante la saman nombron da voĉoj, havas ankaŭ la saman rajton. Plej gravaj demandoj povas esti diskutataj letere aŭ en specialaj kunvenoj de ĉi tiuj delegitoj kun la trimembra komitato; ĝenerala kunveno, kiun povos partopreni (sed ne voĉdoni) ankaŭ ĉiuj bohemaj kaj fremdaj Esperantistoj, okazos unufoje ĉiujare ĉiam en urbo elektita la jaron pasintan. Estus tre konvene, ke la kunvenoj (kongresoj) okazu ĉiam en alia urbo bohema, ĉar la intereso pri Esperanto estos per ili ĉie vekita. Membroj de la komitato estu elektataj, same kiel delegitoj, por unu jaro. Sekve la klubo en Praha nomos siajn grupojn memstaraj (ili fariĝos kluboj) kaj ĉiuj tiuj ĉi kluboj, havontaj laŭ eble eco similan regularon, helpu mem subteni fondadon de siaj grupoj (neoficiale), kiuj, atingonte sufiĉe da membroj, fariĝos memstaraj kluboj — enskribitaj en la Unio. Kompreneble, ĉie povas fondiĝi ankaŭ klubo tuj memstara, nedependa pli frue de alia, malnova klubo, kaj tiu ankaŭ povas direkte aliĝi al Unio. Fondadon de grupoj oni ne konsideru plu kiel entreprenon anoncotan al ŝtataj oficoj, sed sole kiel laboron propagandan, kiel helpon al starigo de memstara, enregistrota klubo. Por kovri elspezojn

de Unio, sendu ĉiu klubo al ĝia kasisto 10 aŭ 15% de ĉiu membra kotizajo. Tiun ĉi solvon mi rekomendas precipe en okazo, se ne ĉiuj kluboj havos la saman kotizajon membran.

—*Id*: Laŭ promeso en mia unua letero mi daŭrigas sendadi proponojn, kiuj koncernas la agadon de Unio: Estos bezone, pli aŭ malpli frue, aranĝi ekspozicion esperantan. Ĝi okazos eble en Praha aŭ en alia urbo, ĝi estos memstara aŭ sekcio de alia, pli granda; en ĉiu okazo ĝi estos tre grava por nia afero. Tiun okazon ne devos preteratenti bohemaj kluboj esperantistaj, sed helpi la laboron de organizonto, de Unio. — Plua notinda tasko estas la jena: Unio klopodu pri tio, ke membroj en ĝi reprezentataj kaj iliaj gastoj povu ricevi rabaton je prezo de enirbiletoj ĉe diversaj okazoj (ekz. vizito de muzeoj, historiaj lokoj, rigardejoj k. t. p.) kaj ĝi kolektu prezarojn de hoteloj en niaj diversaj urboj. Ambaŭ laboroj estus tre ŝatataj de fremdlandaj samideanoj, kiuj vizitos nian landon, precipe dum kongreso!

Fine mi rekomendas, ke ĝi fondu por siaj membroj centran abonejon kaj mendejon de esperantaj gazetoj kaj libroj, per kio ĉiuj membroj povos ŝpari rimarkindan sumon, ĉar oni povas postuli de eldonantoj ordinaran rabaton. Tiun ĉi proponon mi plej varme rekomendas.

Příznivý výsledek práce, započaté před několika týdny a podporované všemi českými kluby esperantskými, jeví se již v dopisech, které nás došly, jakož i v rozhodnutí přípravné schůzky, pořádané v Praze dne 30. června t. r.: vidíme, že návrh na ustavení „Unie“ došel nejlepšího pochopení a souhlasu. Základem další práce jest zajisté rozhodnutí zastupovaných spolků, vyslovené ve schůzi výše zmíněné: 1. členem „Unie“ může se státi pouze klub (spolek) českých Esperantistů. 2. Každý zastupovaný klub jmenuje delegáta (nebo delegáty); výbor budiž maločlenný. 3. Buďtež pořádány (každoroční) české kongresy. 4. Výlohy „Unie“ budou se hraditi v první řadě malými příspěvky, které kluby zaplatí za každého člena. 5. Všechny kluby buďtež navzájem nezávislými.

Tím není ovšem stanovena práce Unie, ale naznačeny jsou zásady, dle nichž říditi se bude zvolený tříčlenný přípravný výbor, který podá ustavující valné hromadě stanovy ku schválení. Jest záhodno, aby každý dnes stávající český spolek esp. zvolil svého zástupce, s nímž by tento výbor navázal přímé styky. (Žádní ze jmenovaných nejsou dosud definitivními členy výboru nebo definitivními zástupci.)

Uvedeným rozhodnutím českých spolků esperantských řídí se též jejich oficielní orgán, „Č. Č. E.“; z toho důvodu neuveřej-

nime návrhů, jichž uskutečnění by podmiňovalo odstranění některé ze jmenovaných zásad.

Návrhy. — *Id.*: Péčí Unie budiž zasílána okružní výstavka časopisů, ceníků, brošur, letáků, dokladů z našich kongresů a pod. ku přednáškám o Esperantu. Rovněž nechť uvažuje výbor Unie o pořádání výstavy esperantské, o získání slevy na vstupném do různých musei a pod. pro své členy a jich hosty, o sestavení ceníku našich hotelů a o způsobu hromadného předplácení časopisů a objednávání knih esperantských.

Doporučeno dále, aby Unie vydávala alespoň jednou až dvakrát za rok informační tiskopis o Esperantu, který by se mohl případně zdarma všem členům klubů a interessentům v zájmu propagandy rozdávati.

J. F. K. upozorňuje, že nemá býti v žádném případě zvyšován členský příspěvek ve klubech již stávajících. Výlohy Unie buďtež kryty pravidelným poplatkem (50 hal za každého člena), který kluby budou odváděti.

J. J.: Aby užito bylo Esperanta v životě praktickém, nechť zakládá Unie konsuláty esperantské ve všech živějších městech českých.

M. V.: Předpokládaje, že Unie soustředí v sobě všechny české kluby esperantské, navrhuji, aby všem dostalo se stejných práv, t. j. vedle tříčlenného výboru nechť zasedá a o nejdůležitějších otázkách rozhoduje výbor skládající se z delegátů jednotlivých klubů. Každý klub volí 2 delegáty. Valné hromady, pořádané jednou za rok, mají se konati dle možnosti pokaždé v jiném městě. Súčastniti se mohou všichni domácí i cizí Esperantisté (bez práva hlasovacího). Členové výboru i delegáti jsou voleni na rok. Odbory Klubu Esp. v Praze buďtež jmenovány samostatnými kluby, které budou též pomáhati při zakládání odborů, případně klubů. Pouze stanovy klubů byly by úřadům podávány ku schválení. Výlohy Unie buďtež kryty 10—15% obnosem ze členských příspěvků; takto poměr poplatků odváděných Unii zůstane stejný i v případě, když členský příspěvek klubů bude různý.

Redakce našeho časopisu, uznávajíc okamžité provedení některých z těchto návrhů za prospěšné, rozhodla se založiti okružní výstavku (viz č. 5.) a zasílati ji již po prázdninách našim přátelům, kteří o ni požádají. Také propagační tiskopis, informující o nejnovějších pokrocích Esperanta vyjde současně s příštím číslem Č. C. E. (viz str. 112.). Oba tyto podniky předáme výboru Unie k dalšímu spravování ihned po jeho ustavení. Do té doby buďtež veškeré dotazy řízeny na naši adresu.

Dr. J. L. Hrdina.

„POSTE SEKVIS LA TOASTOJ“.

Tiel sana homo kaj antaŭ nelonge, kiam mi renkontis lin, apenaŭ mi povis lin rekoni. Liaj oreloj dekliniĝis de kapo kvazaŭ semaforoj, liajn okulojn ornamis malhelaj rondoj, super bluaj lipoj sin streĉis lipharoj laŭ ĉiuj direktoj. Kaj li estis butonumita en sia vintra surtuto ĝis la kolo kaj la kolumon li havis malfaldita ĝis oreloj.

„Hometo, vi ŝajnas esti malsana!“

„Jes, mi estas.“

„Kio mankas al vi?“

Li ne dormas, li ne povas fumi, li manĝas nenion, la homojn li ne toleras rigardi, la irado lin laciĝas, elektra tramvojo lin ekscitas kaj li ŝatus plej multe ĉion disbati.

„Ĉu vi jam longe malsanas?“

De la lasta manĝado, kiu estis aranĝita je festo de kvinjara ekzistado de societo por kolektado de cigaredaj tubetoj

„Verŝajne vi multe fumis?“

„Ne“ — li diras — „nur du cigarojn.“ Alian fojon li fumas ses ĉiuvespere.

„Aŭ vi manĝis eble ion senguste, ĝi estis eble rostita en malbona sebo kaj nun vi suferos flavmalsanon.“

Ne tiel. La manĝajoj estis bongustaj, jubileaj. Biero de Plzeň — bonega, la kvalito de vinoj estis garantiita

„Kaj koncerne la toastojn? — oni eble ankaŭ toastis tie.“

Li svingis la manon. Oni aŭdis ja toastojn, multe da toastoj.

„Nu tiam estas klare al ni, tiam ni konas la radikon de la malsano „Babilemo turmentiga.“ La malsano estas sufiĉe danĝera, ĉar ĝi estas longedaŭra. Atentu pri vi!“

Mi ne scias, ĉu mi sonĝis pri tio aŭ ĉu mi aŭdis pri tio efektive, ke estas fondota aŭ fondita societo kontraŭ turmentado de homoj per toastoj. Tio estus pli granda bonfaro por la homaro ol ia vere praktika ŝirmilo tramveturila.

Ĉu vi vidis antaŭ momento la homon, kun kiu mi jus parolis? Li estas mia bona amiko. Kaj ĉu vi rimarkis, kian mienon li havas? Jen oferajo de toastoj!“

Multaj posedas la mirindan econ, ke ili ne povas formanĝi por 8 spesdekoj da salamo ne ripetante trifoje rolon de oratoro. Kaj antaŭ eltrinko de glaso da biero ili prezentas minimume du toastojn. Almenaŭ je tiu, kiu brasis la bieron aŭ kiu fandis la glason.

Kaj tiaj toastistoj estas ĉiam timigilo de ĉiuj bonaj homoj, kiuj ŝatas la manĝon, trinkon kaj kanton, kaj kiuj ekdormas eĉ nur matene. Antaŭ nelonge mi malpaciĝis kun kelkaj bonaj amikoj. Mi bedaŭras tion, sed mi ne trovis helpon. Ili aranĝis festenan

manĝadon, ili promesis la plej frandan programon de la menuo, la plej bonajn frandaĵojn, ili promesis al mi lokon inter du belaj sinjorinoj, sed, ĉar ili ne povis garantii, ke oni ne parolos toaste kaj ke oni prizorgis, ke la societo ne estu infektita per epidemio de „babilemo turmentiga" aŭ „komuna" — mi rifuzis partopreni. Prezentu al vi la situacion. Iu invitas vin al manĝado kaj apenaŭ vi iom eksatiĝis, li diras mallaŭte, ke vi pruntedonu al li 4 Sm. ĝis morgaŭ. Vi perdas apetiton kaj observas atente, kie pendas viaj surtuto kaj ĉapelo. Kaj oni invitas vin al manĝado, kaj apenaŭ pasis preter vi tri aŭ kvar manĝaĵoj, frapas iu per tranĉilo aŭ ŝlosilo la glason, reordigas la kravaton, butonumas la frakon, leviĝas, komplimentas — — — — — —

Kaj la ĝuo, kiun alportis al vi speciale elektitaj manĝaĵoj, la bonegaj trinkaĵoj kaj sincera amuzo de viaj plej proksimaj najbaroj (vi partoprenas tamen la festenon) — la ĝuo estas tute detruita, ruinigita, apenaŭ vi ekvidas tian babilulon, kiu ne povas esti sufiĉe kuraĝa por restigi sian buŝon fermita — silenta.

Kiam vi manĝis kaj trinkis kaj amuzis vin, li purigis siajn ungojn kaj kaŝe konceptis sur peceto da papero tion, per kio li estas forprenonta vian apetiton kaj volon resti daŭre.

„Estimataj s i n j o r i n o j kaj ĉarmaj s i n j o r o j! Hodiaŭa tago — por tiel diri — mi opinias ja, ke nia sinjoro jubileulo kaj gastiganto min senkulpigos — kiel mi diris jam en antaŭo — vi scias, sinjoroj kaj sinjorinoj, ke hodiaŭa tago — unuvorte, mi levas la pokalon — —"

„Vivu! Vivu!"

Tiel ordinare oni helpas la babilulon, kiam li ekbalbutas, oni ekkrias gloron, la glasoj tintas, la vino kaj la biero estas ŝprueverŝataj en manikojn de niaj kontraŭsidantoj, la oratoron oni gratulas, kaj —.

„Kiel vi fartas, amiko?"

Tiel ĝi pasas en la mondo. Jen oni prezentas al vi plej diversajn rostaĵojn kaj frandaĵojn, senĉese oni plenverŝas vian glason, de ĉiuj flankoj nur kaj nur ĝentilaĵoj kaj subite, por kronigi sian verkon, ili lasas ataki vin per toastisto.

Ho, kiaj toastoj ofte aperas! Al vi ekkreskas novaj dentoj, ĉiuj samtempe. En viaj internaĵoj kvazaŭ erinacoj ludus „football", en kapo ĝi zumas kvazaŭ post Silvestra nokto, kaj la sentaŭgulo staras proksime de vi, kaj gestante, babilas ion, kion oni nomas toasto.

En publikaj festenoj estas la toastoj cenzurataj.

En privataj societoj kaj dum familiaj manĝadoj la cenzuro ne trovas laboron, tial oni povas diri ĉi tie la plej grandajn sensencaĵojn, eldireblajn per buŝo de toastisto.

Vi devas aplaudi la „oratoron“, gratuli, toasti, aldoni, ke vi devas raporti pri motivoj de lia toasto al via jurnalo. — kvankam, se ne estus tie ĉi tiom da lumo kaj tiom da homoj, vi plezure donus al li kelke da vangfrapoj, kaj dejetus lin de ŝtuparo.

„Mi petas, estimataj sinjoroj!“

„Ho, mia Dio, nova toasto.“

Kaj nun najbaro de jus parolinta oratoro leviĝis, kaj butonumas la frakon. La toastoj estas infektaj. — Fine, se vi mem ne avizus vian toaston, naskiĝus pri vi opinio, ke vi estas malsaĝulo, ke vi eĉ ne scias eldiri toaston. Manĝi, trinki, fumadi bonajn cigarojn, amuzi vin, tion vi scias, sed malbonigi por longa tempo ies stomakon tion vi ne scias.

„Tre estimatoj sinjoroj!“

Nun vi povas jam ekĝemi tute laŭte. Sed ĝi ankaŭ neniom vin helpos. Pensu kion vi volas, mordu la lipojn, ludu per via poŝhorloĝo — oni parolas toaston, vi devas ĝin bonvole auskulti. Feliĉa estas, kiu sidas proksime de pordo. Apenaŭ li vidas, ke oni tuj estas toastontaj, li malaperas post la pordon. Kaj poste li elturniĝos, ke li faras tiel pro ĝentileco kontraŭ toastantoj, — ke neniu povu per sia eniro ĝeni. Kaj kiam li aŭdas, ke estas en salono aŭ ĉambrego brue — jen signo, ke la nova toasto feliĉe naskiĝis — li reokupas sian lokon.

„Karaj amikoj kaj sinjoroj! Hodiaŭ pasas precize la kvina jaro, kiam — — — — —

„Ho, ĉio devus havi sian mezuron!“

„Silenton!“

Same, kvazaŭ vi laŭdus, ke tiel bonegan saŭcon, kiun vi havas sur la telero, vi neniam ankoraŭ gustumis kaj oni jetus en ĝin majskarabon. Neniu tamen kuraĝus malbonigi tiel vian apetiton, tio certe ne forpasus senpune. Kaj kiom da tiaj trudemaj, arogantaj majskaraboj zumas ĉirkaŭ viaj oreloj dum la manĝado.

En formo de toastoj ĉiu havis la rajton vin turmentadi kaj turmenti senpune. Ĝi estas krimo inda je arestejo, sed ekzistas neniu paragrafo kontraŭ ĝi. Kaj kiel vi fartas dum ĉiu toasto. Same, kvazaŭ la gastigantino invitus vin manĝi, dirante: „Prenu sinjoroj, sed atentu, estas tie peceto da vitro.“

En pli nova tempo, kiam la malbono disvastiĝis kiel ratoj, kiam estis eldirita toasto jam antaŭ la supmanĝado, kaj post ĉiu almanĝado po kvin paroladoj, ekmontriĝas reakcio kontraŭ la toastoj. Precipe la rangoj kuiristaj protestas. Kiom helpas la kuirista arto de ĉarma gastigantino, kiom valoras la zorgemo de estimata gastiganto, ke estu senĉese riĉnombraj trinkajoj disponeblaj, se vi aŭdas post la festeno plendon:

„Mia edzo partoprenis festenon, kaj de tiu tempo li fartas malbonege."

„Verŝajne li manĝis ion malbonan," ekfilozofias tuj ĉiu.

„Ho ne, la manĝajoj estis delikataj — sed la paroloj — mia kara, la paroladoj. Li ekpreĝis jam sanktan Sebastianon, por ke li forgesu — ĝi pleniĝas lian kapon senĉese — precipe la stomakon."

La oratoroj kaj toastistoj ne estas facile forpelehlaj. La toastarto alkreskis per fortaj radikoj.

Tial, apenaŭ tia nesilentigebla toastisto komencas streĉi la veŝton, lipharojn, apenaŭ li leviĝas — — — — —

„Vivu! Bravisime!" — tiel longe deziri al li vivon, ke li ne povu ekparoli. Vi sufiĉe kriadas, vi gajnas apetiton, sed post liaj vortoj estus bezona kulero da rebarbo.

„Vi estas ja tiel amata oratoro" oni flatis min, „ĉu ne vere, vi certe partoprenos nian festenan manĝadon." Mi promesis kondiĉe, ke mi eldiros la unuan toaston. Oni konsentis.

Nur kiam ĉiuj bone satiĝis, mi leviĝis, butonumis la frakon, streĉis la lipharojn per fingroj —

„Estimataj proksimuloj! — Mi proponas, ĉar la manĝajoj estis bonege preparitaj, ke neniu toasto estu tie ĉi permesita."

Ĉiuj ĉirkaŭprenis min tiel, ke ili disprenis vitron de mia poŝhorloĝo.

Kun permeso de aŭtoro tradukis *P. N. v P.*

20-a JUBILEO DE ESPERANTO. (1887—1907).

Jubileo de Esperanto, tiel grava etapo en ĝia historio, ne povas esti pli bone solenigita en nia modesta gazeto ol per publikigo de kelkaj historiaj datoj, kolektitaj el malnovaj esperantaj revuoj, precipe el L'Espérantiste, kie komencis skribi en jaro 1903 „Historion de Esperanto" L. de Beaufront, unu el unuaj batalantoj por nia ideo kaj ĉerpitaj el lasta numero de „Esperanto".

Se oni volas koni ideojn, per kiuj estis doktoro L. L. Zamenhof inspirata dum kreado de sia genia verko, oni devas legi lian admirindan Leteron pri deveno de Esperanto, en kiu li mem ilin elmontras. Tiu ĉi unua periodo de Esperanto alportis al la mondo genie ellaboritan proponon, kiu aperis en perfekta formo publike la 21-an de julio 1877: post longaj kaj multaj klopodoj, kiam la aŭtoro vane serĉis eldonanton, li prosperis mem eldoni sian broŝuron, kiu, permesita de rusa cenzuro, eliris sub la titolo: D-ro Esperanto. Lingvo Internacia. Antaŭparolo kaj plena lernolibro. Ĝi aperis en tempo, kiam oni parolis en la mondo sole pri Volapük, kiu atingis en tiama tempo grandan famon sed post la

jaro 1889 rapidege malsukcesis pro sia malperfekteco. Tuj post naskiĝo de Esperanto kelkaj Volapükistoj konvinkiĝis pri evidenta supereco de tiu ĉi nova lingvo, transiris al ĝi kaj laboris sindone por ĝia disvastiĝo. De ĉiuj flankoj venis al dr. Zamenhof petoj, ke li publikigu almenaŭ unu verkon skribitan en tiu lingvo, por ke oni povu ĝin juĝi pli funde, ol tion ebligas la teoria broŝureto. Kvankam li firme intencis neuion en sia lingvo publikigi antaŭ finiĝo de la jaro, tamen li cedis kaj eldonis la Duan libron de l'lingvo internacia, kiu enhavis interalie tradukon de la fabelo de Andersen „La Ombro".

Sed okazis, ke, precipe pro la senkreditigo alportita al la ideo per la malsukceso de Volapük, la maso montris sin ankoraŭ pli indiferenta ol timis la doktoro; tamen granda nombro da personoj aliĝis al la movado. Oni ne devas preteratenti la kritikistojn, kiuj preskaŭ senescepte okupis vidpunkton malfavoran. Multaj kritikis la verkon eĉ ne leginte ĝin, aliaj parolis pri aŭtoro anstataŭ paroli pri la verko, unuj rezonadis senfine kaj verkis instruitajn artikolojn, ne volante malfermi okulojn antaŭ provoj praktikaj, aliaj preferis proponi al siaj legantoj la plej malsaĝajn ŝercojn, kiujn multaj legantoj, ne havantaj propran juĝon, akceptis kiel kritikon.

En tiu tempo la Amerika Filozofia Societo elektis komitaton, kiu devis respondi la demandojn: Ĉu lingvo internacia estas necesa, ĉu ĝi estas kreebla kaj kiel tiu ĉi lingvo devas esti farita. Decido de la komitato, ne direktita per laboro de doktoro, respondis la principojn sur kiuj estis Esperanto elkonstruita. Tial la komitato, ricevinte la suprenomitan broŝuron en la fino de siaj laboroj, trovis, ke Esperanto estas sufiĉe proksima de la idealo, kiun ĝi estis teorie fiksinta. Dr. Zamenhof fordonis poste sian verkon al tiu ĉi societo kun espero, ke multaj aliaj instruitaj societoj estos pri Esperanto atentigotaj kaj interesataj. Li eĉ proponis fondi Ligon por la propagando, kiu tamen pro nesufiĉa intereso kaj nebona organizado liveris neniam ŝatindan rezultaton; kontraŭe ĝi elvokis bedaŭrindajn interdisputojn koncerne demandojn pri reformoj, kiuj ne ĉesis, ĉar, laŭ dr. Zamenhof, la lingvo devis resti en provado dum kvin jaroj. Post tiu tempo li decidis ekprovi fondon de Ligo sur alia fundamento: ĝi konsistis simple el abonintoj al la centra gazeto „La Esperantisto", fondita en jaro 1889.

La Ligo celis reformadi kaj propagandi Esperanton. Kelkaj fervoraj Esperantistoj tiam batalis kontraŭ ĝi kaj ĝia reformemo, nome s-o de Beaufront. Por ĉesigi tiajn disputojn, dr. Zamenhof proponis, ke la Esperantistaro (t. e. abonantoj de la gazeto) voĉdonu definitive pri tio. Per 157 voĉoj kontraŭ 107 (dividitaj en

tri malsamaj partioj) ĝi decidis ke „oni devas restigi senŝanĝe la ĝistiaman formon de la lingvo (novembro 1894). La disputado estis finita kaj oni povis pensi pri la propagando kaj pozitiva laboro. En jaro 1895 malpermesis la rusa cenzuro la eniron de „La Esperantisto“ en Rusujon. La jurnalo do malaperis kaj kune kun ĝi la lastaj elementoj de la Ligo. La situacio estis malfacila; oni povis timi, ke la nemultenombraj Esperantistoj disiĝos, neligitaj plu per centra organo, kaj ke la afero pereos. Feliĉe estis la gazeto anstataŭita de „Lingvo Internacia“, eldonita de klubo en Upsala, kaj la afero iom post iom restariĝis. En jaro 1896 Esperanto trovis bonan teron en Francujo. S-oj G. Moch, H. Bel, R. Lemaire, kapitano Ch. Lemaire, Roux k. t. p. estis la unuaj pioniroj en Francujo kaj Belgujo.

Fine en jaro 1898 fondiĝas la Societo por la propagando de Esperanto (kiu unuiĝas hodiaŭ preskaŭ ĉiujn francajn grupojn) Sed tiu ĉi ne estas la unua propaganda societo, ĉar jam en jaro 1894 ekzistis „Espero“ en Peterburg kaj izolaj grupetoj en Francujo, Svedujo kaj Belgujo; tamen ĝi instigis pli malfrue gravan kaj fortikan movadon en ĉiuj landoj. Samtempe fondas s-o de Beaufront la gazeton „L'Espérantiste“ kaj publikigas lernolibrojn kaj utilajn propagandilojn. La helpoj alvenas: Sinjoro Ernest Naville prezentas Esperanton al la Franca Akademio de sciencoj moralaj kaj politikaj, paroladoj okazas en kelkaj urboj kaj la gazetaro fariĝas iom pli favora; antaŭ sep jaroj estis fondita la grupo en Paris kaj en Dijon, kie s-o Méray sukcesis altiri al Esperanto multajn scienculojn, inter aliaj s-on C. Bourlet. De nun la movado fariĝas grava. La librejo Hachette en Paris prenas sur sin presadon de lernolibroj kaj verkoj esperantaj, fondiĝas „Presa Esperantista Societo“ eldonanta la gazeton „Lingvo Internacia“, novaj jurnaloj aperas en ĉiuj partoj de mondo. Preskaŭ ĉiuj landoj unu post la alia estas atakitaj de la movado kaj la faktoj estas tro proksimaj al ni, ke ni povu raporti detale pri ili. Ni citu nur la unuan iom pli grandan kunvenon de Esperantistoj en Calais-Dover (1904), kie oni precipe decidis la unuan universalan kongreson de Boulogne sur Mer. Tiu ĉi unua kongreso (1905) alportis al ni la netuŝeblan „Fundamenton de Esperanto“ kaj la „Lingvan Komitaton“. La dua kongreso (en Genève 1906) ne apartenas plu al la historio, same kiel la multegaj faktoj de tiam okazintaj, kiuj estas en la memoro de ĉiuj Esperantistoj.

L. Schefer:

Estu preta por diri, kion vi faras; estu preta por fari, kion vi diras.

KRONIKA.

FRANCIE. Komise, již přikázán k prostudování návrh poslance L. Corneta, týkající se oficielního zavedení vyučování Esperantu ve školách francouzských, pozvala dne 5. VII. pp. de Beaufronta, předsedu fr. společnosti esp., prof. Carta, gen. Seberta, rektora Boiraca, prof. Bourleta a G. Mocha ku schůzi, na níž vyžádala si od nich podrobných informací o Esperantu. Rozmluva trvající přes dvě hodiny podala komisi mnoho zajímavých a důležitých zpráv o našem mezinárodním jazyku a jeho rozšíření. — „Centra Oficejo“ vydala právě 4. sešit sbírky „Esperanta Dokumentaro“, obsahující protokoly II. kongresu. V téže sbírce vyšlo současně druhé doplněné vydání statistiky hnutí esperantského: Societaro korektika ĝis la 31. de decembro 1906. — Světoznámý časopis francouzský „Le Matin“, který pořádá automobilový závod Peking-Paříž, vybízí oběžníkem esperantsky psaným všechny naše stoupence bydlící na této trati, aby zasílali redakci zprávy o podrobnostech závodu, které redakce přeloží z Esperanta do franštiny a uveřejní ve svém listě. — Vedle měsíčníku vydávaného klubem Esperantistů v Paříži „Paris-Esperanto“, počal vycházeti měsíčník „Tra Parizo“, orgán nově založeného spolku Esperantistů. — Přátelé humoru, Esperantisté, sdružení ve společnosti „Barĉo“ súčastní se 8—10krát ročně společné hostiny, při níž dovoleno jest mluviti pouze Esperantem. Společnosti takové jsou založeny již v několika městech francouzských a amerických. Pouze učitelé Esperanta nebo členové, mající vysvědčení o dokonalé jeho znalosti (Atesto de S. f. p. p. E.) mohou se súčastniti; výjimkou může býti pozván jeden host ku každé schůzce. Poslední společné večeři bylo přítomno na 100 osob; hostem byl Ferd. Buisson, předseda školní komise a veliký příznivec Esperanta. — Klub pařížský, rozdělený v sekce dle arrondissementů, vyučuje v kursech přes 1500 posluchačů, pořádá poučné přednášky a divadelní představení esp., výlety, schůzky s cizími Esperantisty atd. — Rada departementu Bouche du Rhône rozhodla se věnovati každoročně 150 Fr. klubu Esperantistů v Marseille. — Klub v Toulouse dostává od rady městské roční subvenci 300 Fr. — Dle rozhodnutí inspektora škol prvého stupně M. Mineta, bude počátkem příštího roku učení se Esperantu povinným ve vyšších třídách škol v Lillu. Přes 100 učitelů navštěvuje již týdenní kurs pořádaný M. Durieuxem ve fysikálním ústavu. — Na přípravné schůzi učitelů tance v Paříži bylo Esperanto jednohlasně přijato za oficielní jazyk kongresu choreografického, který bude se konati za rok v Barceloně. — Správní rada vyšší obchodní školy v Lyoně uspořádala řadu přednášek o Esperantu; rovněž ve spolku francouzských žen, v klubu farmaceutů (záložníků pozemního vojska) a ve mnoha

městech severofrancouzských (které navštívil de Beaufront, předseda francouzského spolku Esperantistů) byly pořádány přednášky. Kursy zahájeny na mnohých vojenských školách. Bylo by třeba zmíniti se o přečetných přednáškách pořádaných ve většině měst francouzských, kdybychom chtěli podati přesný obraz rozvoje Esperanta v této zemi. Rovněž počet klubů francouzských vzrůstá tou měrou, že není nám možno každý zvlášť zaznamenati. Netřeba podotýkati, že i počet časopisů, přinášejících často i velmi obšírné zprávy o Esperantu, vymyká se z rámce našich přehledů.

ANGLIE. Londýnští Esperantisté pořádali v budově Munt's Hall slavnost za účasti 700 osob. — „Cambridge Daily News" a „Weekly News" uveřejňují pravidelně kursy Esperanta. — Dle zprávy v časopise „The Scotsman" (Edinburgh) konali škotští Esperantisté schůzi v Linlithgowu; mezi jiným byl čten dopis zaslaný esperantskému konsulovi v Glasgově ministrem na Novém Zelandu J. E. Wardem, který jest nadšeným stoupencem naší myšlénky. — V Glasgově kázal o významu Esperanta Rev. D. Graham v kostele sv. Gilberta. Právě vyšel průvodce pro návštěvníky kongresu v Cambridge pod názvem „Kongresa Libro"; přípravný výbor měl v prvé řadě na zřeteli Esperantisty mimoanglické, neboť jeho průvodce podává nejen rady týkající se návštěvy pamětihodných míst v Cambridge a okolí, ale i velmi praktickou cvičebnici angličiny, obsahující vedle stručné nauky o výslovnosti zásobu anglických vět potřebných při styku s neesperantisty. Krom programu kongresu uvádí jména téměř jednoho tisíce Esperantistů, kteří do konce června složili poplatek 10 K za legitimaci. Fond, který jest pořadatelstvu k disposici, dosahuje téměř 2000 lib. št. (50.000 K); největšími obnosy přispěli: Dr. Cunningham, H. B. Mudie, gen. Pollen, H. H. Sir Sher Mahomed Khan G. C. J. E. Diwan of Palanpur, H. H. Sher Khan Babi, Nawab of Radhanpur, H. F. Höveler, C. S. Pearson, D. Tata, R. Tata (každý 100 lib. št.). Denník „Cambridge Daily News" bude vydávati po dobu trvání kongresu zvláštní večerní přílohu „La Tria", psanou Esperantem, která bude každodenně rozesílána všem klubům esperantským do celého světa, aby i národní časopisy mohly ihned dostávati přímé zprávy o průběhu jednání. K usnadnění styků mezi účastníky zařídil výbor poštu, která bude zdarma dopravovati místní dopisy. Zvláštní poštovní úřad státní jest otevřen v radnici; tamtéž jsou doručovány dopisy, zasílané z cizozemska pod adresou: S-o N. N. Kongresano, Guildhall, Cambridge. Kancelář pro zpravodaje, písárna, fotografická komora, směnárna a ústřední informační kancelář budou stále k disposici všem účastníkům. Na dvacet různých výletů dílem do okolí Cambridge, Londýna a do Škotska, pořádaných po ukončení kongresu, jest navrženo přípravným vý-

borem. Můžeme s určitostí očekávati od našeho kongresu mnoho úspěchu pro Esperanto.

NĚMECKO. Kongresu německých Esperantistů, pořádaného od 8. do 12. května súčastnilo se na 1000 osob. Hlavním bodem zahajovacího večera byly přednášky: prof. dr. Ostwalda „O otázce jazyka mezinárodního“ a prof. dr. Schmidta „O praktickém upotřebení Esperanta“. Ve schůzích Germana Esperantista Societo bylo jednáno o utvoření sekce propagační (obchodní a vědecké (jazykové); mezi jinými byl přijat též návrh pořádati světový kongres Esperantistů roku 1909 v Drážďanech, neboť městská rada slíbila zajistiti jej i finančně. Krom divadelních představení a několika výletů byla uspořádána zajímavá výstavka esperantská. — Po četných přednáškách a kursech byly založeny nové kluby v těchto městech: Mannheim, Bielefeld, Görlitz, Höchst a. M., Hanover a Königsberg.

ŠPANĚLSKO. Illustrovaný Encyklopedický Slovník počne vycházeti nákladem firmy José Espasa v Barceloně; slovník ten bude obsahovati as 400 sešitů po 80 str. (cena sešitu 1 K) a bude redigován francouzsky, italsky, anglicky, německy, portugalsky, katalánsky a Esperantem. — Učitelské jednoty v Marbella, Estepona a Jaen přijaly Esperanto, které nyní horlivě propagují. — Velmi příznivé články o Esperantu přinesly mnohé časopisy španělské; revue „Orbi“ v Barceloně počala uveřejňovati kurs esp. — Nové kluby byly založeny ve Villanueva y Geltrú, Castillo de Locubin (Jaen), Vitigudino, Albacete a v Gibraltaru. V Cartageně zahájeno 7 kursů. — Malaga: profesorský sbor technického ústavu přijal jednohlasně návrh na otevření kursu esperantského.

Hnutí esperantské mezi **polskými** Esperantisty nabývá důležitého významu od doby, kdy založen byl časopis „Pola Esperantisto“; jich střediska jsou kluby ve Lvově, Krakově, Tarnopolu, Novém Sączu, Samboru, Sanoku, Bełzu a Varšavě. Klub ve Lvově pořádal v květnu t. r. propagační koncert, při němž účinkovali přední umělci: Szobert, Wysocki, Dianni, Ludwig a j.; časopisy „Gazeta Lwowska“, „Dziennik Polski“, „Slowo Polskie“, „Przeglad“ a „Wiek Nowy“ přinesly při té příležitosti velmi příznivé zprávy o Esperantu. — Jednota učitelská ve Lvově zahájila v reálné škole dva kursy; rovněž v Krakově a v Lódži vyučuje se Esperantu. — „Głos lekarzy“ ve Lvově uveřejnil v 13. a 14. č. velmi obsažné články o Esperantu a jeho jubileu. — Svaz polských spolků esperantských bude založen v nejbližší době. — V Przemyślu, Zurawici a Jarosławi dostalo se Esperantu příznivého přijetí hlavně v kruzích vojenských.

AMERIKA. Téměř v každém ze Spojených států jest již založen klub esperantský, jak dovídáme se z časopisu „The

American Esperanto Journal". — Na schůzi „Jednoty učitelů moderních jazyků v Ohiu" přednášel o Esperantu prof. J. B. Viles; dnes vyučuje se již Esperantu na mnohých ústavech ve středních státech. — „North American Review" a „Saturday Evening Tribune" (Seattle) uveřejňují stálou kroniku esperantskou; krom toho přinesly mnohé denníky obšírná pojednání o Esperantu („Boston Herald" a j.). — V Rio de Janeiru pořádali brazilští esperantisté první kongres, spojený s výstavkou. Tamtéž byly otevřeny dva kursy Esperanta na obchodní škole. Značný zájem o Esperanto jeví se mezi poslanci, z nichž někteří jsou i členy klubu brazilského.

JAPONSKO. „Japana Esperanta Asocio" čítá již přes 1000 členů. Sbor profesorský v Tokiu založí v nejbližší době „Universitata Esperantista Klubo"; nové kluby jsou založeny v Kioto, Nara, Jokohama, Osaka a Tanabe. — U příležitosti prvního esp. kongresu japonských Esperantistů byl čten dopis ministra Hajashi, který doporučuje znalost našeho jazyka. Místopředseda japonské obchodní komory, Kerio, podal zprávu o významu Esperanta pro styky obchodní. — Redakce „Učebných listů" vydávaných školou jazyků v Tokiu zařadila vedle angličiny, frančiny a němčiny též Esperanto. — Třetí číslo „Japana Esperantisto" přináší poučný článek „Fonetismo kaj ideografismo de la japanaj literoj."

* *

KRONIKO NACIA. Dum la libertempo dormos la movado propaganda en ĉiuj landoj; ankaŭ la nelaceblaj bohemaj Esperantistoj, ferminte la kursojn somerajn, reprenos sian laboron nur post tiu ĉi „saison morte". Tamen okazos al ili neunufoje dum iliaj vojaĝoj kaj ekskursoj, ke ili trovos ankaŭ okazon paroli pri nia afero, ĉar ĝis nun aperis pri Esperanto tiom da pli malpli grandaj notoj en niaj naciaj jurnaloj, ke ĉiu leganto devis atentiĝi pri tiu ĉi nova lingvo. Precipe la dudekjara jubileo estis taŭga por niaj propagandistoj.

En **Praha** kunvenis bohemaj Esperantistoj la 30. junion kaj traktis pri Bohema Unio Esperantista, kiu baldaŭ estos fondota de kluboj bohemaj. — Interesa letero, kiu faris vojaĝon ĉirkaŭ la mondo (vidu pĝ. 62), estis elmontrita du semajnojn en la fenestro de librovendejo de firmo E. Weinfurter, kiu troviĝas en unu el plej ofte trairataj stratoj; la longa malfaldita zono kun bezonaj klarigoj fiksitaj sur la plej rimarkebla loko altiris atenton de ĉiu preteririnto. — Redakcio de tiu ĉi gazeto eldonis duoblan poŝtkarton kun bildo de hodiaŭ elirantaj 40 revuoj esperantaj. Tuj post ĝia apero estis la bildo represita en ĉiutaga ilustrita jurnalo de Praha. — Organo de komercista societo C. O. B. anoncas, ke la komitato decidis malfermi novajn kursojn: pri moderna reklamo

kaj pri Esperanto. — „Esperantista Klubo en Praha“ sciigas, ke ĝiaj regulaj kunvenoj (merkrede) en restoracio „u Donátů“ ne okazos en augusto. Interesiĝantoj turniĝu al sekretario s-o O. Davídek, Praha I. Kafejo „Union“.

Plzeň. La somera kurso, lerte kondukita de fraŭlino E. Lehnertova, sukcese finiĝis la 12-an julion: kvardek personoj sekvis la kurson. — La 15-an junion parolis en Plzeň pri nuna stato de Esperanto s-o E. Kühnl el Praha. — Tre bone konata kaj fervora amiko de nia afero, s-o St. Balík, loĝinta ĝis nun en Horažďovice, restos nun daŭre en Plzeň; ni gratulas lin, Esperanton kaj la grupon en Plzeň, kiu trovos en li energian propagandiston.

En librovendejo de F. Stiegelmeier en **Č. Budějovice** aranĝis ekspozicion de ĉiuj esperantaj gazetoj s-o Fr. Svačina; la lokaj gazetoj, kiuj preskaŭ ĉiusemajne enhavas tre bonan artikolon pri Esperanto, alportis favorajn notojn pri ĝi.

Novaj bohemaj societoj esperantistaj estos fondotaj en Pacov, Přerov (Moravio), Osek apud Rokycany kaj eĉ en Hamburg (Germanujo).

Gazetaro. Longajn artikolojn pri jubileo de Esperanto publikigis: „Jihočeské Listy“, „Národní Politika“, „Právo Lidu“, „Osvěta Lidu“ (20. VII.), „Lidové Noviny“ (21. VII.), „Čas“ (22. VII.), „Pražský Ill. Kurýr“ (23. VII. kun portreto de dr. Zamenhof kaj nia bildo de esperantaj gazetoj). — „Budivoj“ (Č. Budějovice, 7. VI.): Esperanto a slepci. Z „L. I.“ přel. J. F. Sv. (21. VI.): Z denníku Českých Esperantistů. (28 VI.): Výstava všech nyní vycházejících časopisů esperantských. (2. VII.): Esperanto a všesokolský slet v Praze 1907. — „Jihočeské Listy“ (Č. Budějovice, 28. VI.): Výstavka esperantských časopisů. (3 VII.): Esperantský časopis a všesokolský slet (20 VII.): Povinné vyučování Esperantu v Lille. — „Jihočeské Ohlasy“ (Týn n. Vltavou, 6. VII.): Výstava časopisů esperantských v Budějovicích. — „Čas“ (Praha, 28. V.): Úkoly finského parlamentu (dle původního dopisu psaného Esperantem). (25. VI.): K persekuci časopisectva ve Španělsku. K stykům česko finským (dle zpráv z esp. korespondence). — „Lidové Noviny“ (19. VII.): Esperanto (Feuilleton). — „Táborský Kraj“ (14. VI.): Může se státi latina řečí mezinárodní? — „Plzeňské Listy“ (14. VI.): Přednáška o Esperantu (15. VI.): Měšťanský pivovar v Esperantu — „Plzeňský Obzor“ (15. VI.): Přednáška o Esperantu. (26. VI.): Esperanto do škol. — „Věstník československého obchodního pomocnictva“ (Praha, 5. VII.): Esperanto (Feuilleton). — „Hlasy Pokroku“ (Dvůr Králové, 22. VI., 27. VI.): Problem jazyka mezinárodního (Feuilleton) — „Snaha“ (Prostějov, 24. VI.): Esperanto, mezinárodní pomocný jazyk. (28. VI.): Padlý Volapük a vítězné Esperanto. — „Věstník U. S. J. U. M.“ (22. VI.): Kulturní práce francouzských učitelů. (Z esp. dopisu francouzského kolegy sděluje J. Krumphole). — „Prázdniny“ (Brno, 1. VII.) malfermis esperantan rubrikon. — „Rovnost“ (Slaný), „Moravský Kraj“ (Brno, 8 VI.): Esperantské časopisy. „Národní Politika“ (17. VII.): E. v Bulharsku. — „Přehled Revue“ (5. VI.): Brožura o delegaci. B. H.

Kelkaj gazetoj alportis notojn pri kongreso de social-demokratoj (Bruxelles), kiu rifuzis trakti pri la demando de helpa lingvo internacia.

(V zájmu úplnosti těchto zpráv prosíme o laskavé zasílání výstřižků z časopisu a stručných oznámení o místním hnutí esperantském.)

J. M. BAKALÁŘ-SRBECKÝ,

parohestro en Angern apud Wien, solenis antaŭ nelonge (16. VII.) la kvindekan jaron de sia vivo. Antaŭ 20 jaroj, kiam aperis Esperanto, li publikigis la unuan artikolon pri Volapük en moravia gazeto „Moravské Noviny"; de tiu tempo li senĉese konigadis inter Bohemoj la ideon de helpa lingvo per multaj artikoloj en niaj gazetoj kaj eldonis la unuajn bohemajn lernolibron kaj vortarojn volapükajn. Estinte la sola bohema propagandisto, li estis de ĉiuj mokita; eĉ persone li suferis por la belega kaj grava ideo. Kiam li ekkonis Esperanton kaj konvinkiĝis, ke ĝi superas la malperfektan Volapük, li publikigis en supre-nomita gazeto: . . . Kiel homo honesta mi ĉi tie proklamas publike, ke multe pli plaĉas al mi internacia lingvo Esperanto ol Volapük. Al tiu, kiu el miaj samlandanoj volis okupiĝi per nuna efektivigo de ideo pri tutmonda lingvo, mi decide rekomendas lingvon Esperanto. Sian eksiĝon el volapükistaro li anoncis al Esperantista Klubo en Praha per letero: . . . de ĉi tiu tempo (kiam mi ekkonis Esp.) mi estas por pli facila kaj pli praktika Esperanto, kiu havas certan estontecon; vivu, kresku, floru Esperanto!

J. M. Bakalář-Srbecký.

Certe ĉiu komprenas la gravan signifon de tiu ĉi fidela eldiro de homo vere estiminda pro lia laŭdinda karaktero.

Ni bonvenas lin tutkore en nia granda familio kaj deziras al Esperanto multe da similaj adeptoj!

BIBLIOGRAFIO.

„Finna Esperantisto", monata organo de „Finlanda Esperanto-Asocio", redaktata de Mag. J. A. Wecksell, Kazerna str. 1. Helsinki.

Grandformata 4-paĝa gazeto, kies unua jarkolekto estas polikopiata, eliradas la jaron proksiman presata. Unua kaj dua numeroj traktas precipe pri finna movado kaj pri starigo de finna Asocio. Ni kore salutas la novan batalanton kaj deziras al li multe da sukceso!

„The Esperanto Instructor La Esperanta Instruisto", Red. Guilbert Pitman, eldonanto „International Language Publishing Association" London E. C. 85, Fleet Street. (12 pĝ. 14 × 21.) Prezo Fr. 2·50; unu ekz. 1 d.

De aŭgusto komencis eliradi monata angla-esperanta jurnalo, laŭ kiu povas Angloj facile lerni Esperanton; la dulingva teksto

enhavas frazojn konversaciajn, komercajn, amuzajn artikolojn kaj proverbojn. Sed la gazeto estos elserĉata ankaŭ de tiuj Esperantistoj, kiuj lernas la anglan lingvon, ĉar ankaŭ al ĉi tiuj ĝi liverados materialon por studoj.

„Tra Parizo“ estas titolo de monata gazeto eldonata en lingvoj franca kaj Esperanto por membroj de societo „Amicale Espérantiste de Paris“. Ĝi eliras de junio; red.: G. Grosset, Paris IV. 3, rue du Trésor. (8 pĝ. 13 × 21.) Abono jare: 2 Fr., unu ekzemplero 20 ctm.

„Les Langues Vivantes“, ilustrita duonmonata revuo por praktika instruado, II. jaro. Red.: J. P. A. Hahn. Eld. Bloud & C-ie. Paris 4, rue Madame. (16 × 25.)

Ni jus ricevas la 17-an numeron de tiu ĉi tre bona revuo, kiu estis ĝis nun eldonata angle, france, itale, hispane kaj germane; de nun envicigis la redakcio ankaŭ parton esperantan, direktatan de Em. Peltier (Ste. Radegonde, J. & L. France). Oni povas aboni aŭ ĉiujn lingvojn (9·50 Fr. por fremdlando) aŭ sole tri, du aŭ unu el ili. La revuo enhavas instruigajn artikolojn beletristikajn, komercajn, amuzajn kaj politikajn. Ĝi helpas la lernadon de fremdaj lingvoj per korektado de lecionoj kaj per organizado de vojaĝoj en fremdajn landojn. Al ĉiu, kiu deziras lerni la nomitajn vivajn lingvojn, ni rekomendas la zorge redaktatan instruilon.

Fest-Zeitung II. Deutschen Esperanto-Kongresses. Dresden 8.—12. Mai 1907. Redaktoro Dr. A. Schramm. (23 × 31.)

La 24-paĝa gazeto, eldonita okaze de la dua kongreso de germanaj Esperantistoj, enhavas krom la programo de la festo ankaŭ praktikajn informojn por vizitanto de esp. ekspozicio, anoncojn k. t. p.

Bulletin du Groupe Espérantiste de Beaune. Grupa organo, eliranta unufoje en la jaro. Prezo 10 ctm.

Esperantista Dokumentaro. Kajero tria. Marto 1907. IV. Statistika parto. (a) Esperantista Societaro (konsulejoj, societoj kaj gazetoj). Dua eldono. Korektita ĝis 31a decembro 1907. Paris. Esper. Centra Oficejo. (108 pĝ. 16 × 25.) Prezo Fr. 1·50.

Esperantista Dokumentaro. Kajero kvara. Marto 1907. I. Oficiala parto. Sekcio A: Kongresoj. Dua universala kongreso de Esperanto (Genève, 27. VIII.—5. IX. 1906). Paris. Esper. Centra Oficejo (124 pĝ. 16 × 25.) Prezo Fr. 1·50.

Du valoraj libroj estis samtempe eldonitaj de nia esperanta statistikejo. La unua instruas nin pri ni mem, pri nia movado, pri niaj sukcesoj; oni vidas kun plezuro, ke la nombro de esperantaj societoj atingis jam 500 kaj ke proporcie kreskas ankaŭ la nombro de gazetoj, konsulejoj (120) k. t. p. La „Societaro“ estas eldonata duonjare kaj korektata laŭ sciigoj ricevitaj ĝis la 30. VI. kaj 31. XII. de ĉiu jaro. Tuj, kiam la ŝatinda laboro de la redakcio de „Societaro“ estos ĉie komprenota kaj laŭ merito subtenota, ni posedos tre belan kaj fidindan „gvidlibron en Esperantujo“, kies

unua. parte ankoraŭ la dua eldonoj montras erarojn, kaŭzitajn per prokrastemo de kelkaj societoj.

La dua libro traktas detale pri nia dua kongreso: pri ĝia preparo, komitataj kaj ĝeneralaj kunsidoj, aldonoj al la protokolaro, kunvenoj de specialistoj, festoj kaj ekskursoj; ĝi enhavas ankaŭ la nomaron de la kongresanoj. Ĉiu, kiun Esperanto kaj ĝia movado interesas, devas legi tiun ĉi verkon.

Prof. Luigi Giambene: Tra la esperanta literaturo. 1907. Roma, 198. Babuino. (112 pĝ. 13 × 18.) Prezo Fr. 1·15 afrankite.

Tiu ĉi antologio, elĉerpita el kvindek malsamaj verkoj esperantaj, prezentas utilan legaĵon, ĉar ĝi konigas la stilon de diversaj aŭtoroj: enhavante prozajn kaj poeziajn artikolojn pri la plej diversaj temoj, ĝi estas tre konvena propagandilo, ĉar ĝi konvinkas, ke Esperanto bone taŭgas por ĉiuspeca literaturo kaj ĉiufaka scienco.

E. Ĉefeĉ: Pri la elparolado de la vokaloj en Esperanto. 1907. London. (16 pĝ. 12·5 × 18.) Prezo 50 ctm.

F. L. G. Maréchal B. A.: La tutmonda lernolibro por paroligi Esperanton. 1907. London. (48 pĝ. 12·5 × 18·5.) Prezo 1 Fr.

En sia originala verko klarigas la aŭtoro la plej facilan metodon de instruado, metodon de Gouin; ni havos ankoraŭ okazon paroli pli detale pri tiu ĉi libro kaj la metodo sur alia loko.

J. M. Morton: Boks & Koks, komedio en unu akto, Tradukis Charles Stewart, M. A. 1907. London, W. C. 13, Arundel Street, Strand. (27 pĝ. 12 × 18.) Prezo 70 ctm. afrankite.

La amuza teatraĵo, prezentota dum la tria kongreso en Cambridge, ridigos certe ĉiujn vizitontojn per sprita dialogo, kiun oni aŭdos parolata inter Boks kaj Koks: mastrino de la domo luigas al ambaŭ unu ĉambron, sed unu ne scias pri la alia, ĉar Boks, kompostisto, laboras nokte, Koks, ĉapelisto, tage. La traduko de la komedio sekvas ĝuste la anglan originalon.

Paul de Musset: Sinjoro Vento kaj Sinjorino Pluvo. Trad. Paul Champion. 1907. Paris. Presa Esp. Societo. (124 pĝ. 12 × 17.) Prezo 1 Fr.

La junaj Esperantistoj legos certe kun intereso la ĉarman rakonton, kiu estis presita jam en „Juna Esperantisto". La facila stilo rekomendas tre bone ĉi tiun amuzan legaĵon, ornamitan per multaj ilustraĵoj.

A. S. Puŝkin: Mocart kaj Saljeri, dramaj scenoj. Trad. Vs. Lojko. II. eldono. 1907. Paris. Presa Esp. Societo. (16 pĝ. 11 × 17.) Prezo 25 ctm.

Nova eldono de la lerta versa traduko el Puŝkin estas bona akiro por esperanta poezio; pro siaj formo kaj enhavo ĝi meritas atentigon. (e?)

Ĉefeĉ: La Universala Ŝlosilaro. Prezo Fr. 1·25.

En malgranda, bele bindita libreto estas kunigitaj ĝis nun eldonitaj ŝlosiloj: angla, franca, germana, hispana, itala, sveda kaj

dana. La verketo memorigas al ni sukceson altiritan per ĉi tiuj kajeretoj, kiujn ŝuldas Esperanto al ilia eldoninto. Niaj legantoj memoras bone artikolon, kiun ni publikigis en dua numero pri ili. — Samtempe eliris hispana kaj itala eldonoj de la pli granda Ĉefeĉ po 10 ctm. kaj la rusa, hungara kaj portugala eldonoj po 5 ctm.

Dum la lastaj ok monatoj estis venditaj pli multe ol 300.000 ekzempleroj de la dekcentimaj Ŝlosiloj!

Paroladon de Sekr. Konsilanto Prof. Dr. Ostwald el Leipzig, faritan la 7-an novembron 1906 en la aŭlo de la nova komerca alta lernejo en Berlin, eldonis s-o E. Ĉefeĉ en formo de propagandaj folioj trilingvaj (germana, esperanta, angla) sub titolo: La signifo de Internacia Helpa Lingvo por scienco, tekniko, komerco kaj interrilato. (4 pĝ.) Prezo: Fr. 2·50 por 100 ekz. afrankite.

Lieutenant Bayol: Guide Esperanto de la Croix Rouge. 1907. Paris. Presa Esp. Societo. (16 pĝ. 7 × 11.) Prezo 5 ctm.

En nia artikolo pri la Ruĝa Kruco kaj Esperanto ni atentigis pri la preparata libreto, kiu hodiaŭ eliras en formo de ŝlosilo de Ĉefeĉ. En ĝi troviĝas ĉiuj frazoj bezonaj en militista hospitalo dum la flegado de malsanuloj: la frazojn esperantajn akompanas la traduko nacia (franca) kaj teksto montranta la elparoladon. Baldaŭ eliros broŝuroj por aliaj nacioj; tiel estos grave helpitaj laboroj de la Ruĝa Kruco, kiujn ĝis nun la lingva diverseco multe malhelpis.

Emile Boirac: Pri la homa radiado. El „Int. Scienca Revuo“. 1907. Paris. Presa Esp. Societo. (16 pĝ. 9·5 × 15). Prezo 25 ctm.

Kun intereso legos ĉiuj amikoj de telepatio kaj spirita sugestio la novan verketon, en kiu la klera aŭtoro proponas eksperimentan hipotezon utilan por imagi novajn eksperimentojn.

Solvo de la problemo de lingvo internacia. Germana traduko de Prof. Christaller. 1907. Esperanto-Verlag: Möller & Borel: Berlin. (125 pĝ. 11·5 × 17). Prezo 75 pf.

La enhavo de tiu ĉi libreto eltirita el la Fundamenta Krestomatio de dr. Zamenhof estas raporto verkita de anonima aŭtoro kaj legita en formo iom ŝanĝita kaj mallongigita de s-o L. de Beaufront en la kongreso de l'„Association Française pour l' Avancement des Sciences“, 1900. Kune kun la originala esperanta teksto estas donita paralela germana traduko. Al germanaj Esperantistoj kaj precipe al komencantoj tre utilos tiu ĉi libreto el kiu ili ĉerpos duoblan profiton: lernadon de Esperanto per teksto modele skribita kaj preskaŭ laŭvorte tradukita kaj fundamentan esploron de la teoria flanko de la demando pri lingvo internacia, kiu liveros al ili valorajn argumentojn kontraŭ la plej oftaj atakoj de niaj kontraŭuloj. Plej interesa ĉapitro de la libro estas traktado pri la demando ĉu ne estas eble, ke estos kreita nova, pli bona arta lingvo. — Ni rekomendas plej multe ĉi tiun bonegan verkon!

René de Saussure: Projekto pri internacia monsistemo. Aparta represaĵo el „Scienca Revuo“. 1907. Genève. (9 pĝ. : 17 × 27). Prezo 10 Sd. (24 hel.) Vidu nian artikolon.

Coquelin, juna: La benkoj de la promenejo: tedmonologo. Trad. P. Corret. II. eldono. 1907. Paris. Presa Esp. Societo. (8 pĝ. 12 × 19). Prezo 20 ctm.

Speciala represajo el „Literatura Aldono" de Lingvo Internacia. La amuza monologo estas ofte deklamata en kunvenoj esperantistaj, ĉiam kun sukceso antaŭvidata.

Lengyel Pál: La Kalendaro. El „Int. Scienca Revuo." 1907. Paris. Presa Esp. Societo. (31 pĝ. 10 × 15). Prezo 30 ctm.

La interesa verketo instruas tre bone pri maniero kiel oni redaktas la kalendaron: klara stilo kaj diversaj ekzemploj faras ĝin tre komprenebla.

A. Nippa: Simpla metodo de la agronomia profitkalkulado. 1907. Paris. Presa Esp. Societo. (20 pĝ. 17 × 27). Prezo 50 ctm.

Per tiu ĉi libreto, kiu estas scienca studajo eltirita el „Int. Scienca Revuo", resumas la aŭtoro sian grandan rusan verkon, provante tiel internaciigi sian penson. Sur praktikaj fundamentoj laborante, li starigis tre simplan kaj facilan metodon, kies uzadon li klarigas per aplikataj tabeloj; ĝi estas natura komparado de enspezoj kaj elspezoj, sen artaj supozoj, sen specialaj nomigoj, pro kio ĝi povas esti tuj klare komprenebla.

Paul Fruictier: Esperanta sintakso. Nova eldono. 1907. Paris. Hachette & Comp.

En nia kvara numero ni havis okazon paroli pri dua eldono de tiu ĉi rimarkinda verko. Intereson, kun kiu la reeldonita libro estis akceptita, atestas ĝia nova eldono de firmo Hachette; ĝi eliras kun teksto neŝanĝita en „Esperanto-Kolekto de la Revuo", diferencanta de malnova „Kolekto aprobita" per ruĝa koloro de kovrilo.

Camille Aymonier: Grammaire complète d'Esperanto. 1907. Paris. Esperanto-Kolekto de la Revuo. Hachette & Comp. (166 pĝ. 11 × 17). Prezo Fr. 1·50.

La vico de francaj lernolibroj esperantaj estas per jena zorge laborita verko plilongigita; ĝia signifo estas ne malsimila al tiu de germana lernolibro de Mainzer, kiu ankaŭ prezentas en kutima kadro de naciaj gramatikoj orde kaj metode gramatikon esperantan; pro sia detaleco ĝi estas speciale rekomendinda por superaj kursoj kaj por tiuj personoj, kiuj deziras konvinkiĝi, ke „tia lingvo, kiu havas nur 16 fundamentajn regulojn ne estas tamen pro tio jargono de negroj, sed estas kontraŭe kapabla esprimi tiel facile kaj elegante ĉiun nuancon de homa penso, kiel ĉiuj naciaj lingvoj."

Ch. Verax: Vocabulaire Français-Esperanto technologique des termes les plus employés en Photographie et dans ses rapports avec la chimie, la physique et la mécanique. (Edition corrigée). 1907. Paris. Ch. Mendel. Photo-Revue. (44 pĝ. 11·5 × 17·5). Prezo 75 ctm.

Teknika fotografia vortaro, kies unua eldono aperis po partoj kiel aldono al Foto-Revuo esperantista, akompanas la konatan verkon de K. Verks: Elementa fotografa optiko.

INFORMOJ PRI BOHEMA NACIO.

Plej grava okazintaĵo, kiun partoprenis miloj da fremdaj kaj bohemaj vizitantoj, estis jam citita kunveno de Sokoloj. Solena ornamigo de Praha kaj la entuziasma ekscito montris klare la simpatiojn, kun kiuj estis la gastoj akceptitaj. Triumfe enveturadis en la urbon delegitoj de fremdaj gimnastikaj korporacioj kaj reprezentantoj de fremdaj urboj: francaj, anglaj, belgaj, bulgaraj, kroataj, hungaraj, hispanaj, lucemburgaj, rusaj, slovenaj, serbaj, alĝeriaj, montenegraj kaj kvar cent amerikaj delegitoj reprezentis la ĉefajn fremdlandajn sociétojn. Tiu ĉi kvina kongreso superis ĉiujn antaŭajn; ĝi estis ne nur signifa pro sia nacia karaktero, sed ĝi estis samtempe internacia konkurso gimnastika. Sur vasta ebenaĵo Letná estis konstruita ekzercejo, kie pli multe ol 100.000 vizitantoj oportune povis observi la maloftan vidaĵon. Jen estas priskribo de la grandaj festoj, kiel verkis ĝin reprezentanto de „Figaro", Georges Bourdon:

„Kiel belaj estis ĉi tiuj Sokoloj! Pli ol 8000 da ili staris antaŭ ni en granda regula kvarangulo, kostumitaj blanke sur brustoj, nigre sur kruroj. Ili staris antaŭ ni je regulaj distancoj unu de alia, elastaj, lertaj, fortaj kaj disciplinitaj tiel, ke ŝajnis, ke en la 8000 brustoj, en la 32.000 membroj, kiuj sin etendis, mallevis, levis kaj elmetis en la la sama centono de sekundo estas la sama animo, la sama volo, unu animo! Kiel de ambaŭ flankoj de areno aperadis du aregoj po 4000 viroj, profundaj kaj moveblaj kiel malbelaj ondoj proksimiĝantaj de la finoj de horizonto; kiel ili kuniĝadis, ŝanĝis la formojn, flankiĝis dekstren kaj maldekstren, kaj repuŝadis sin senĉese marŝante kaj duoniĝante, ŝajne simple, por formi fine 16 kolonojn el unuaj du, poste 32 kolonojn; kiel fine dividiĝis la Sokoloj per senĉesa disiĝado po unu kaj okupis precize la grandegan spacon de kvarangulo, starante en longaj paralelaj vicoj, pretaj por gimnastiki: ĉi tion mi ne penos klarigi, ĉar por tio mi bezonus terminojn, kiujn mi ne scias kaj kiuj, certe, eĉ ne estus atentataj de miaj legantoj. Sed bedaŭrinde, mia vorto ne povas esprimi la reguleeon, certecon kaj precipe la matematikan precizecon de granda serio da movoj, kies harmonio ravadis eĉ ĉarmis ja, estante rezultato de sola amika disciplino de 8000 homaj individuoj.

Kaj kiam mi skribis pri tio, haltiĝis min vorto senesperiga, kiun mi diris al s-o Navarre kaj kiun mi ripetas: „Oni ne kredos tion al ni!" Ne, oni ne kredos nin, sed estu certaj, ke malgraŭ tio nenie en la mondo oni montris al vi vidaĵon eĉ nur iom similan, por kiu ni dankas la Sokolojn. Per tiu ĉi unueco de ago, per tiu ĉi obeado de disciplino gajnas la sokola edukado moralan valoron . . ."

Mi citas vortojn de franca jurnalisto, por ke la fremda leganto povu mem juĝi pri la impreso per kiu efikas rigardo je 8000 fortaj belkreskaj viroj, gimnastikantaj je la sama signo; krom tio oni prezentu al si centmilojn da entuziasmaj ĉeestantoj, kiuj vidas en la Sokoloj heroojn de nacia forto, disciplino, portantojnj de nacia kulturo, potencon de nacia konscio. Tiam oni ne miros, ke la fremduloj, tiel amike ĉe ni akceptitaj, parolas pri la sokolaj festaj tagoj kiel pri malofta vidindaĵo, kiun oni nenie vidas en tia mezuro.

Krom la ekzercoj komunaj estis arangita kelkfoje ŝakludo, reprezentanta sur grandagaj kampoj per pli ol 400 homoj batalon de bohema nacia heroo blinda Jan Žižka kontraŭ la perfida rego Zigmund, apud Habry (Bohemujo) en jaro 1422. — Se ni volas citi la pli rimarkindaj faktojn, ni ne devas preteratenti la komunan gimnastikadon de 2500 junaj Sokolinoj kaj la prezentadon de naciaj dancoj. Neforgesebla restos la vico de 20.000 Sokoloj, kiuj, okupinte la ĉefan placon de malnova kvartalo, prezentis al urbestraro sian saluton.

Rezultatoj de la gimnastika konkurso estas jenaj: Unuan premion ricevis „Unio de Bohemaj Sokoloj" (kiu atingis 951 poentojn el 1200), poste sekvis la gimnastikistoj francaj, belgaj, lucemburgaj, slovenaj kaj hungaraj.

Detalajn artikolojn kun ilustrajoj pri la sokola kongreso alportis multaj fremdlandaj gazetoj; ni citu precipe: „L'Illustration", „The Graphic", „Sketch", „Figaro", „Le Journal", „Novoje Vremja", „La Cité", „Srpska Riječ" k. t. p.

V. Riegel.

TELEFONO.

Publikaj Esperanto-Oficoj. La redakcio de la gazeto „Esperanto-Jurnalo" sendis al ni cirkuleron, klarigantan la signifon kaj celon de la Publikaj Esperanto-Oficoj. Ne povante pro troa manko da libera loko publikigi la tutan klarigon, ni citas el ĝia enhavo jenon: Publikaj Esperanto-Oficoj havas la celon utiligi Esperanton ĉe la neesperantista publiko kaj esti praktikaj periloj por la personoj, kiuj, kvankam neesperantistoj, deziras uzi nian lingvon por siaj internaciaj rilatoj. La Esperanto-Oficoj montros per faktoj, ke Esperanto jam nun liveras praktikajn rezultatojn kaj ŝatindan utilon; ili helpos la enkondukon de Esperanto ĉe la komercistoj, hotelistoj, k. t. p. kaj tiel faciligos la praktikan uzon de nia lingvo. La Esperanto-Ofico povas esti kreita en ĉiuj lokoj, kie estas almenaŭ unu Esperantisto. Ne estas necese, ke ekzistu antaŭe iu grupo jam fondita. Sekve en multaj lokoj, kie estas izolitaj Esperantistoj, ĝi povas esti bone starigita. Tio eĉ povos havi bonan influon je la propagando de nia lingvo en iu urbo, kie Esperanto ne estas

konata, ĉar tia Oficejo altiros personojn per praktikaj, jam ricevitaj rezultatoj. Ĉiujn pli detalajn sciigojn donas la redakcio de la gazeto „Esperanto-Jurnalo", 8 rue Bovy-Lysberg, Genève (Suisse).

Pri internacia helpa mono. (Aldono). Ni ricevis de s-o René de Saussure jenan leteron: „Mi legis kun granda intereso la artikolon, kiun Ĉ. Ĉ. E. publikigis pri la internacia helpa mono. La celo de tia mono estas tre klare kaj tre plene klarigita, tamen permesu al mi diri kelkajn rimarkojn pri la uzmaniero de la proponita monunuo *speso*. La nombra tabelo montranta la respondajn monvalorojn internaciajn kaj aŭstriajn estos sendube tre utila ĉiufoje, kiam oni deziras ricevi tute precizegajn rezultatojn; sed en la plej multaj okazoj tia precizeco ne estas deviga kaj tabelo ne estas necesa. Sufiĉas ankaŭ, se oni uzos nur la vortojn *spesmilo* kaj *spesdeko*, forigante la vorton *spescento* kaj eĉ la vorton speso (kiun oni devas uzi nur por tre precizaj kalkuloj).

Oni do havas: 1 Sm = 100 Sd (unu spesmilo = cent spesdekoj) same kiel oni havas: 1 K = 100 hel. (unu krono = cent heleroj). Kaj anstataŭ uzi tabelon, estas pli simple rememori, ke 1 Sm = 2·40 K aŭ 1 Sd = 2·40 hel (ĉar oni ne povas ĉiam havi tabelon en sia poŝo).

Sekve, Bohemoj bezonas nur la jenan regulon: *por aliformigi internacian monvaloron en la aŭstrian, oni multiplikas per 2·4 kaj por aliformigi aŭstrian monvaloron en internacian oni dividas per 2·4.*

Ekzemple: la jara abono al Ĉ. Ĉ. E. estas por fremdlando 3·60 K laŭ aŭstria mono; sekve laŭ internacia mono ĝi estas: (3·60 : 2·4) Sm aŭ 1,50 Sm. — Se Franco skribas al Bohemo: „Nia esperanta gramatiko kostas 3 Fr. (1,20 Sm), tradukos la Bohemo tuj: 1.20 Sm = (1,20 × 2·4) K = 2·88 K. — Se Anglo skribos al Bohemo: Angla broŝuro esperanta kostas 6 pencojn (25 Sd), la Bohemo tuj pensos: 25 Sd = (25 × 2·4) h = 60 hel.

Fine mi opinias, ke por ĉiuj praktikaj celoj oni ne bezonas uzi partumojn da spesdekoj. Do oni ne skribos ekzemple: 2,754 Sm, sed sufiĉas skribi 2,75 Sm aŭ 2.76 Sm laŭ la bezono."

Al bona klarigo de s-o R. de S. ni volas aldoni sole tiun ĉi rimarkon: Por traduki parkere internacian monon povas nin ankaŭ kontentigi sumo eldirita en niaj aŭstriaj guldenoj (anstataŭ per 2·4, ni multipliku per 1·2). Tiam ni vidas: 1.20 Sm, multiplikita per 2 montras germanajn markojn 2·40 M, tiuj ĉi, multiplikitaj per 0·6 donas aŭstriajn guldenojn 1·44 Fl. (2·88 K). Ni memoru: al spesdeko respondas krejcero, al spesmilo respondas guldeno.

Tutmonda Societo da Informoj. S-o M. Duchochois, organizanta tutmondajn informejojn por komercistoj en Francujo, sendis al ni

cirkuleron pri maniero de ilia starigo. Ĉiu, kiun interesas la demando de praktika uzado de Esperanto, sin turnu al li. (Adreso: St. Léonard, près Boulogne sur Mer. France.)

Librairie de l'Esperanto intencas eldoni en Esperanto unu el la muzikajoj de L. Bernot, kiun la morto kruele al ni forrabis en lia juneco. Por ke la traduko de la poezio estu inda de la muziko, la eldonanta firmo malfermas konkurson kun premio da 50 frankoj. La regularon kaj la tekston tradukotan (Amour brisé) sendu: Librairie de l'Esperanto, 15, rue Montmartre, Paris. (Nova adreso!)

Nova reklamilo de Esperanto estas surglueblaj markoj kun vortoj: „De Dr. L. Zamenhof Esperanto lingvo internacia, la dua por ĉiuj. Vivu! kresku! floru!" Prezo (afr.): unu milo 6 Sm, cento 75 Sd, deko 12 Sd. Eldonis Stiria Esperantista Societo en Graz (S-o R. Felser, phil. Graz, Klosterwiesg. 46.).

Muzika Societo Esperantista estos fondota dum la kongreso en Cambridge. Ĝia celo estas kolekti kaj uzi en koncertoj la klasikajn verkojn, kantojn k. t. p. de eminentaj naciaj komponistoj. Por kunligi la muzikistojn oni preparas specialan gazeton. Kiun interesas pri tiu ĉi entrepreno, skribu al s-o K. Bendix (Centra Oficejo 51, rue de Clichy, Paris) aŭ al f-ino Ad. Schafer (8 Gloucester-crescent, Regent's Park, London N. W.).

NIA LITERATURA KONKURSO

malfermita por ĈIUJ Esperantistoj.

Redakcio de „Časopis Českých Esperantistů" malfermas literaturan konkurson, kies kondiĉoj estas:

I. Verki **boheman propagandan flugfolion**, kiu traktos pri signifo kaj deveno de Esperanto, pri ĝia lingva fundamento, ĝiaj nuna stato, disvastigo, literaturo, pri la kongresoj k. t. p., tiel, ke la leganto povu esti per ĝi plej bone kaj facile informita pri Esperanto. La artikolo, ne superanta kvar paĝojn de tiu ĉi formato, eliros kiel nia speciala aldono kaj estos ricevebla senpage (sed neafrankito) post la libertempo.

UNU PREMIO: Duoujara kolekto de ilustrita familia revuo „Tra la mondo". — Oficiala protokolaro pri la dua universala kongreso de Esperanto, eldonita de „Centra Oficejo" en kolekto „Esperantista dokumentaro". — Esperanta Sintakso de Paul Fruictier. — Esperanta Frazlibro de l' turisto, el jarlibro de Touring-Club de France.

II. Estu verkita **esperanta artikolo** en prozo (originala aŭ tradukita) de tia longeco, ke ĝi ampleksu post enpresigo 4—8 paĝojn de nia gazeto.

DU PREMIOJ. 1-a: Lingvo Internacia kun literatura aldono 1907 (N-oj 1—4). — Tra la mondo (tri numeroj). — Blinda Rozo de H. Conscience, trad. s-ino Van Melckebeke. — Libreto pri transmorta vivo de G. T. Fechner, trad. de

P. Kadik. — Solvo de la problemo de lingvo internacia de *$_*$*, germ. trad. Prof. Christaller. — La benkoj de la promenejo de Coquelin Juna, trad. P. Corret. — Mocart kaj Salĵeri de Puŝkin, trad. Vs. Lojko. — La kalendaro de Lengyel Pal.

— 2-a: Tra la mondo (tri numeroj). — Sinjoro Vento kaj Sinjorino Pluvo de Paul de Musset, trad. P. Champion. — Du biletoj, de Florian, trad. Bulthuis kaj Touchebeuf. — Pri la homa radiado, de E. Boirac. — La Universala Ŝlosilaro, en ledo bele bindita kolekto de ŝlosiloj de Ĉefer: angla, franca, germana, hispana, itala, sveda kaj dana.

La manuskriptojn, skribitajn sur unu flanko de papero, oni sendu al nia redakcio antaŭ la

30-a septembro 1907 (lasta templimo).

Ĉiu povas partopreni en ambaŭ konkursoj. La redakcio rezervas por si la rajton enpresi ankaŭ la tekstojn, kiujn ĝi ne premiigos. Ĉiu aŭtoro de enpresita teksto ricevos 10 ekz. de tiu numero de nia gazeto, kiu enhavos lian artikolon.

Subskribu la manuskriptojn sole per devizo; nur post la publikigo de premiigotaj verkoj sciigu al ni viajn nomon kaj adreson, ke ni povu elsendi la librojn. La nomojn de gajnantoj oni legos en 9-a numero de „Ĉ. Ĉ. E."

Redakce našeho časopisu vypisuje literární soutěž na text českého propagačního tiskopisu, který má jednati o významu, vzniku, základech a nynějším rozšíření Esperanta s ohledem na naše kongresy a t. d., jehož obsahem má býti čtenář nejlépe o Esperantu informován. Článek nemá přesahovati čtyři strany tohoto formátu; týž vyjde co zvláštní příloha našeho časopisu, která bude každému zdarma na požádání zaslána (poštovné nutno předem hraditi). Jedna cena: (viz knihy výše jmenované).

Druhou soutěž vypisujeme na původní nebo přeložený článek psaný esperantsky, který po otištění vyplní 4—8 stran tiskových. Dvě ceny: (viz knihy výše jmenované).

Rukopisy psané pouze po jedné straně papíru buďtež zaslány naší redakci do

30. září 1907.

Každý může se súčastniti obou soutěží. Redakce si vyhražuje právo otisknouti též texty cenou nepoctěné. Každý autor otištěného textu obdrží 10 exempl. čísla, které jeho článek bude obsahovati. Rukopisy buďtež podepsány pouze heslem; teprve po uveřejnění výsledku soutěže buďtež nám sdělena jména a přesné adresy, na které máme knihy zaslati. Jména odměněných budou uveřejněna v 9. č. „Č. Č. E.".

Avizo: Nia redakcio jus eldonis **trian** serion de novaj propagandaj poštkartoj, presitaj sur glata, blanka papero: sur duono de ilia adresflanko estas malgrandigita la bildo, kiu ornamas nian revuon, la alia flanko estas rezervita por la sciigoj.

Prezo (afrankite) de ĉi tiuj poštkartoj estas: 10 ekz. 15 hel., 25 ekz. 30 hel., 50 ekz. 60 hel., 100 ekz. K 1·15 (Pagu per poštmarkoj).

Esperantajn gazetojn ni petas pri afabla interŝanĝo; atentigo: bohema č = ĉ esp.! Ni petas ĉiun, kiu havas superfluajn ekz. de Č. C. E. sendi ilin al ni, ĉar nian provizon elĉerpis la specimene sendataj ekz. de unua kaj dua numeroj kaj nun ni posedas nur tre malmulte da ili por novaj abonantoj.

Bohemajn lernolibrojn mendu direkte ĉe eldonanto s-o Čejka, Bystřice p. H. Moravio, ne ĉe nia redakcio. Citante la nomon de nia gazeto vi ricevos la sendajon per poŝto revenanta.

*** ***

Adresaro: Ni metas je dispono de ĉiu (eĉ neabonanto), kiu volas ion publike anonci, lokon sur ĉi tiu kovrilo. Por enpreso de du linioj (nekomerca anonco) oni pagas 50 helerojn.

Ekspozicio esperanta en Prostějov (Moravio) kolektas kaj interŝanĝas ĉiujn fremdlandajn poŝtkartojn, precipe ekstereŭropajn. Ĉion por la ekspozicio sendu al s-o Fridrich, profesoro.

L. Chilard (Versailles, 4. rue P. Bertin, France) serĉas korespondanton.

V „**Illustrovaných Přednáškách**" byla vydána čísla 64., 65.: Země jest planeta (24 h); 66., 67.: Biologie barev květových (24 h); 68., 69.: Planeta Mars (24 h); 70., 71.: Stát mravenčí (24 h); 72., 73.: Zjevy kapillární (24 h); 74., 75.: O meteoritech (24 h); 76., 77.: Novinky z přírodních věd (24 hal.).

Mimořádné přednášky obsahují: 1., 2.: O glazurách (24 h); 3., 4.: Snadné úlohy početní z astronomie, geologie a fysiky (24 h); 5. 6.: Příklady chemické s výkladem (24 h); 7., 8.: Cukrovarství (24 h); 9., 10.: Rafinerství a zužitkování melassy (24 h); 11., 12.: Motory malého průmyslu (24 h); 13.: O knihách pozemkových (12 h); 14.: O spalování mrtvol (12 h).

Předplatné na 50 čísel „Ill. Přednášek": 4 K 80 haléřů. Předplatitelé dostávají s přednáškami i přílohu, obsahující časové novinky vědecké ve formě feuilletonu, hlídku abstinentní a rubriku esperantskou.

Předplatné na 50 čísel mimořádných přednášek 4 K 80 hal. (pro předplatitele „Ill. přednášek" 4 K).

Dr. A. Baťka: **Příručka chemické technologie** vychází v sešitech po 24 h. Předplatné na 20 sešitů 4 K u administrace „Illustrovaných Přednášek" v Plzni.

Eldonanto: Ed. Kühnl. — Presejo de K. Pitter, Praha.